

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1960*

ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΑΥΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΕΛΜΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : I. Αί διεθνείς οικονομικαί εξελίξεις.— II. Αί εξελίξεις εις τήν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν.— III. Ἡ δραστηριότης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.— IV. Αἱ διαγρυφόμενα προοπτικά.— V. Προβλήματα τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος.

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἀνασκοποῦντες τὰς γενικωτέρας οικονομικὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἢ καθ' ὅλα ἱκανοποιητικὴ πορεία τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς, εἴμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ δαπισιώσωμεν δι' ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία κατὰ τὸ 1960 συνέχισε τὴν ἀνοδικὴν ἐξέλιξίν τῆς, μὲ ἐντεινόμενον μάλιστα ρυθμόν. Τοῦ γεγονότος τούτου ἀδιάσειστα τεκμήρια ἀποτελοῦν τὰ στοιχεῖα εἰς τοὺς τομείς τῆς μεταποιήσεως, ἐνεργείας, ναυτιλίας, τουρισμοῦ καὶ πλείστους ἄλλους, ὡς θέλομεν ἀναφέρει ἐκτενέστερον ἐν συνεχείᾳ. Τοιοῦτοιτρόπως, κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξουδετερωθῶν πλήρως καὶ νὰ ὑπερσηθῶν αἱ δυσμενεῖς ἐκ τῆς κάμψεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς συνέπειαι. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς τομείς τῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς πίστεως ἐσημειώθησαν εὐνοϊκαὶ ἐξελίξεις, παρὰ τὴν σχετικὴν οἰασιμότητα τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν πρόκαιρον ἀνάσχεσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀξήσεως τῶν εἰς τὰς Τραπεζὰς καταθέσεων κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ ἔτους. Οὕτω, ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος παρέμεινεν ἰσχυρά, ἀξηθέντιος μάλιστα τοῦ ἀποθέματός τῆς εἰς διεθνή μέσα πληρωμῆς, τὸ ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ἐσωτερικοῦ μικρᾶς μόνον ἐκτάσεως μεταβολὰς ἐνεφάνισε καὶ αἱ πιστωτικαὶ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας ἐκαλύφθησαν ἐν γένει ὁμαλῶς.

Τὰ σημαντικώτερα δμὸς διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν δῆματα ἐπετελέσθησαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς, οἰσηματικῆς καὶ συνεχοῦς ἀντιμετωπίσεως τῶν μακροχρονίων προβλημάτων τῆς βάσει τοῦ Πενταετιοῦς Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως. Χάρις εἰς τὴν σταθερὰν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς θεμελίωσιν τῶν μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς καὶ τῶν βασικῶν βιομηχανικῶν, προωθεῖται ἀποφασιστικῶς ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς Χώρας καὶ ἡ ἀξιοποίησις τῶν πλουσιοπαραγωγικῶν πηγῶν τῆς. Ἡ

* Κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς 30ῆς Μαρτίου 1961.

ἡμετέρα Τράπεζα, ὑποδοηθοῦσα παντοιοτρόπως τὴν ἐκδήλωσιν καὶ πραγματοποιήσιν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν, ἐκτύμως ἐνισχύει τὰς κυβερνητικὰς προσπάθειάς, ἐν τῇ πεπονηθείσῃ δι' ὅσον θὰ βραδύνη ἢ ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς, ἐνιασοσμένη εἰς εὐρύτερους οικονομικοὺς χώρους, θὰ πρέπει νὰ διαθέτῃ τὸν κατάλληλον τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὴν οικονομικὴν ὀργάνωσιν ἵνα, ἐπωφελομένη τῶν πλεονεκτημάτων τῆς διεθνoῦς συνεργασίας, δυναθῇ νὰ βελτιώσῃ σημαντικῶς τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ τῆς.

I. ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Παραγωγή καὶ εἰσοδήματα — Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ διεθνὴς οἰκονομία, ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, ἠκολούθησεν ἀνοδικὴν πορείαν. Ἡ παραγωγή καὶ ἡ ἀπασχόλησις διειρηθήσαν γενικῶς εἰς ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Ἡ ἐξέλιξις τῆς συγκυρίας, ἐν τούτοις, δὲν ὑπῆρξεν ὁμοίμορφος εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τοῦ κόσμου ὅτι καὶ ἠκολούθησεν τὸν αὐτὸν ρυθμὸν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἔκτασις τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία ἠκολούθησε τὸν τερματισμὸν τῆς ἀπεργίας τῶν ἐργασιῶν χάλυθος κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959, δὲν συνεχίσθη πέραν τοῦ ἔαρος 1960. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔνθους τῶν ἀποθεμάτων ἐσημειώθη χαλάρωσις τῆς ζήτησεως, ἀπὸ τῶν μέσων ἰδίως τοῦ ἔτους. Αὕτη ἐπῆρθε δυσμενῶς τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὸ ἐπίπεδον τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ἀπασχολήσεως. Ἡ αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος δι' ἄλλοκληρον τὸ ἔτος ὑπολογίζεται δι' ὑπερέβη ποσοστὸν 30)ο, ἐνῶ ἡ ἀνεργία ἐνετάθη.

Ἡ σχετικὴ σιαιομίτης τῆς οἰκονομίας τῶν ΗΠΑ δὲν εἶχεν ἀνίκτυπον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου δραστηριότητος τῶν χωρῶν τῆς Ἀντικῆς Ἑυρώπης. Εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ρυθμοῦ προόδου προῆλθεν ἀπὸ ἐσωτερικὰς δυσχερείας, ἀναφερομένας κυρίως εἰς τὴν προσωρινὴν ἐξάντησιν τῶν περιθωρίων περαιτέρω ἀξήσεως τῆς παραγωγῆς, συνεπείφ τῆς παραιτηθεμένης σιενότητος ἐργατικῶν χειρῶν. Ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς ἀπασχολήσεως δὲν ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν ἐκδηλωθεῖσαν τάσιν τῶν ἀμοιβῶν νὰ αὐξάνουν ταχύτερον ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τῆς παραγωγικότητος. Τὸ πρόβλημα ἐξευρέσεως προσθέτων ἐργατικῶν χειρῶν ἐτέθη καὶ εἰς πλείστας χώρας τῆς Ἠπειρωτικῆς Ἑυρώπης, μὲ μικροτέραν ὁμως δέξιτητα. Ὁλοσήμερον, ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἀν καὶ ἡ αὐξήσις τῆς μεταποιητικῆς παραγωγῆς συνεχίσθη ἱκανοποιητικῶς, ὁ ρυθμὸς αὐτῆς παρουσίασεν ὥρισμένην κάμψιν. Εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς τὸ προῖδν τῆς μεταποιήσεως ὑπερέβη κατὰ 120)ο πρὸς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1959.

Ὀλιγώτερον ἱκανοποιητικὰ κατὰ τὸ 1960 ἦσαν αἱ ἐξελίξεις εἰς τὰς χώρας πρωτογενοῦς παραγωγῆς, συνεπείᾳ τῆς κάμψεως τῶν ἐξαγωγῶν τῶν. Ὁ ἀντίκτυπος ταύτης ἐγένετο αἰσθητὸς εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγορὰς ἐπὶ τῶν χονδρικῶν τιμῶν τῶν περισσοτέρων βασικῶν τροφίμων καὶ πρώτων ἕλων. Αὗται διεμορφώθησαν εἰς ἐλαφρῶς κατώτερα ἐπίπεδα καὶ συνέβαλον εἰς τὴν διατήρησιν σχετικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ εἰς τὰς χώρας εἰσαγωγῆς, παρὰ τὴν εἰς αὐτὰς αὐξήσειν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἀπασχολήσεως.

Ἡ διεθνὴς κίνησις κεφαλαίων — Εἰς τὴν διάφορον ἐξέλιξιν τῆς συγκυρίας, ἰδίως μεταξὺ ΗΠΑ καὶ Δυτικῆς Ἑυρώπης, ὀφείλεται ἡ ἀντίθεσις εἰς τὴν ἀκολουθηθεῖσαν νομισματικὴν πολιτικὴν. Εἰς τὰς ΗΠΑ αἱ ἀρχαὶ ἐπέδωξαν ὅπως διὰ τοῦ εὐθηνοῦ χρήματος τονώσουν τὴν δραστηριότητι τῆς οἰκονομίας. Πρὸς τοῦτο, ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1960 ἐμείωσαν δις τὸ προεξοφλητικὸν ἐπιτόκιον τῶν Ὀμοσπονδιακῶν Τραπεζῶν καὶ ἐνίσχουσαν τὴν ρευστότητα τῶν τραπεζῶν καὶ τοῦ κοινοῦ. Εἰς τὰς δυτικοευρωπαϊκὰς χώρας ἐλήφθησαν μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ χειμῶνος, τὰ ὅπως ἀντίθετα μέτρα, πρὸς ἀποφυγὴν ἐκδηλώσεως πληθωρικῶν τάσεων ἐκ τῆς διατηρήσεως τοῦ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου δραστηριότητος.

Ἡ μεταβολὴ τῶν ἐπιτοκίων εἰς τὰς ΗΠΑ καὶ τὰς δυτικοευρωπαϊκὰς χώρας πρὸς τὴν ἀντίθετον ἀκριβῶς κατεῦθνοντι προεκάλεσε τὸ σημαντικὸν ἀνοιγμα τούτων. Εἶναι χαρακτηριστικὸν διὰ τὸ προεξοφλητικὸν ἐπιτόκιον τῶν Κεντρικῶν Τραπεζῶν κατὰ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου 1960 ἀνῆρχετο εἰς 30)ο εἰς ΗΠΑ καὶ εἰς 40)ο, 50)ο καὶ 60)ο εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἀντιστοίχως. Ἐν ἕτος προηγουμένως εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω χώρας ἦτο 40)ο. Ἡ διαφορὰ τῶν ἐπιτοκίων τούτων εἰς τὰ κύρια χρηματιστηριακὰ κέντρα τῆς Δυτικῆς Ἑυρώπης προεκάλεσε ρεῦμα ἀμερικανικῶν κεφαλαίων πρὸς τὰ κέντρα ταῦτα. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἐνίσχουσαν αἱ ἀνησυχίαι διὰ τὴν σταθερότητα τοῦ δολλαρίου καὶ αἱ φῆμαι περὶ ἐνδεχομένης ἐπισήμου ἀνατιμήσεως τοῦ χροσοῦ, με ἀποτελέσμα νὰ ἐπικρατήσῃ ἀβεβαιότης εἰς τὰς ἀγορὰς συναλλάγματος. Τελικῶς, αἱ ἀναφνεῖσαι δυοχέρειαι ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου ἀνωμάλως κινουμένων θραχυπροδῶσεων κεφαλαίων ὑπερενικηθήσαν, χωρὶς νὰ παρασιτῆ ἀνάγκη νὰ θιγῇ τὸ καθιερωθὲν ἀπὸ τοῦ τέλους 1958 καθεστῶς τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν πράξεων ἐπὶ συναλλάγματος.

Ἡ κατηγορηματικῶς παραιοθεῖσα διαβεβαίωσις τῶν ἀμερικανικῶν ἀρχῶν διὰ δὲν ἀντιμετωπίζεται τὸ θέμα μεταβολῆς τῆς ἰσοτιμίας χροσοῦ καὶ δολλαρίου ὅτι ἐπιβολῆς συναλλαγματικῶν ἐλέγχων ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἐπενδύσεων ἔδρασε τέρμα εἰς τὴν ἀνησυχίαν τοῦ κοινοῦ, ἐνῶ τὰ λαμβανόμενα ὑπὸ τῶν ΗΠΑ καὶ ὠρισμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μέτρα τείνουσι νὰ ἀμβλύνουσι τὸ πρόβλημα τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Πάντως, ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου ἐκδηλωθεῖσα ἀνωμαλία ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν διατύπωσιν προτάσεων μονιμωτέρας συνεργασίας τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ΗΠΑ ἐπὶ θεμάτων νομοματικῆς πολιτικῆς.

Πρὸς σιενωτέραν συνεργασίαν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου — Τὸ διεθνὲς κλίμα εὐνοεῖ σήμερον τὴν συνέχισιν τῆς ἄρσεως τῶν ὑφιστάμενων εἰσέτι ἐμποδίων εἰς τὴν διακίνησιν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τῶν κεφαλαίων. Ἰδιαιτέρως ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ ἐσωτερικὴ νομοματικὴ πολιτικὴ εἰς τὰς κατ' ἴδιαν χώρας μὴ παρακολῆσιν τὴν προσπάθειαν δλοκληρώσεως τῆς ἐνοποιήσεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, ἀλλ' ἀντιθέτως εὐθυγραμμίζεται πρὸς αὐτήν. Ὡς ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ θὰ πρέπει νὰ τεθοῦν ἡ διατήρησις εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἀπασχολήσεως καὶ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως ὑπὸ συνθήκας νομοματικῆς σταθερότητος ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν παροχὴν μεγαλυτέρας βοήθειας εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας.

Τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπασχόλησαν ἰδιαιτέρως αἱ συνέπειαι ἐκ τῆς συγκροτήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Ἐλευθέρου Ἐμπορίου. Ἀναγνωρίζεται ὅτι ἡ σημειωθείσα διάσπασις τῆς ἐνότητος τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ οἱ ἀντίκτυποι ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου ἐκ τῶν λαυθαυμένων ὑπὸ ἐκάστης περιοχῆς μέτρων διακρίσεως ἐπιβάλλουσι τὴν ἐξεύρεσιν λύσεως εἰς τὸ ἀδιέξοδον. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ συνεχιζομένη μείωσις τῶν ἐσωτερικῶν δασμῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιοχὰς καὶ ἡ βαθμιαία καθιέρωσις τοῦ ἐνιαίου δασμολογίου διευρύνουσι τὸ χάσμα μεταξὺ τῶν δύο συγκροτημάτων καὶ καθιστοῦν δυσχερεστέραν τὴν προσέγγισιν ἀπόψεων, ἐν τούτοις τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐξευρέσεως κοινῆς βάσεως δὲν παρουσιάζεται ἐπεκτεινόμενον. Καθίσταται δὲ βαθμιαίως συνειδητοῖς εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὅτι ἡ ἐπίτευξις συνεννοήσεως πρὸς σιενωτέραν συνεργασίαν θὰ πρέπει νὰ λάβῃ μορφήν τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ ἐκληφθῇ ὡς σιγρομένη κατὰ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ ὡς παραγνωρίζουσα τὰς ἀνάγκας τῶν ἀσθενεστέρων, ἰδίως, οἰκονομιῶν τοῦ ὑπολοίπου κόσμου.

Αἱ ἀνωτέρω ἐξελίξεις παρακολουθοῦνται μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἡμετέρας πλευρᾶς, δεδομένου ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐμπράκτως ἀπέδειξεν ὅτι πιστεύει εἰς τὴν ἀνάγκην ἀπελευθερώσεως τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν συμπαράστασιν τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν διὰ νὰ δυναθῇ νὰ ἐπιταχίῃ τὸν ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς τῆς ἀναπτύξεως. Ἡ θέσις τῆς ἁπολαύσεως ἔλαβεν ἐν προκειμένῳ ἡ Κυβέρνησις διαπραγματευομένη τὴν σύνδεσιν τῆς Χώρας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ὑπὸ δρους διασφαλίζοντος τὰ ἄμεσα συμφέροντά της καὶ ἐγγνωμένους μακροχρονίως τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζωτικῶν

προβλημάτων τῆς ἀναγνωρίζεται διὸ ἦτο ἢ περισσότερο ἐνδεδειγμένη. Αἱ μέχρι σήμερον γνωσθεῖσαι πληροφορίαι φέρουν τὰς συνεννοήσεις ὡς τερματιζομένας, καίτιν τῆς ὑπὸ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἀποδοχῆς τῶν τεθεισῶν ἀπὸ ἡμετέρας πλευρᾶς οὐσιωδῶν προϋποθέσεων.

II. Αἱ Ἐξελίξεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν

Ἡ πορεία τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εἰσοδημάτων — Ἡ σταθερὰ ἀνοδος τῆς δραστηριότητος τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς ὑψηλότερα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐπίπεδα ἀποτελεῖ ἀπὸ μακροῦ χρόνου μόνιμον ἐξέλιξιν. Συνεπληρώθη ἤδη πλήρης δεκαετία χωρὶς ἢ ἀξθητικὴ πορεία τοῦ συνόλου τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εἰσοδημάτων τὰ ἀναστροφῇ. Εἶναι βεβαίως ἀληθὲς διὸ ἐνίστε, συνεπεία ἐκιάτοις δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἢ ἀνασχετικῶν ἐπιδράσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐσημειώθη κάμψις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς δραστηριότητος τῆς οἰκονομίας. Πλήρης δμως ἀνακοπή τούτου ἀπὸ ἐτῶν ἔχει τὰ παρατηρηθῆ. Ἀποδεικνύσται, οὖτως, διὰ τοὺς φορεῖς τῆς παραγωγῆς ἐν γένει διακρίνει δυναμισμός, ἐπαρκῆς διὰ τὰ ἐξουδειωρῶν ἀκόμη καὶ ἀντιξόους συνθήκας διαμορφουμένας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἢ ἐξωθεν προερχομένας.

Χαρακτηριστικῆ, ἐν προκειμένῳ, ἦτο ἡ ἐξέλιξις τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ γεωργικὴ καὶ ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγή ἦσαν, ἐν τῷ συνόλω των, μέτρια, ἐν τούτοις εἰς τοὺς λοιποὺς τομείς ἐπετεύχθη συνέχισις τῆς αὐξήσεως τῆς δραστηριότητος. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς λίαν εὐδαίμων ἐνδειξιν διὸ ὁ βαθμὸς ἐξαρτήσεως τῶν λοιπῶν κλάδων ἀπὸ τὴν γεωργίαν βαίνει φθίνων. Αἰσιοδοξίαν, ἐξ ἄλλου, ἐπιτρέπει τὸ γεγονός διὸ ἡ ἀξησις τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ 1960 ὑπερέβη τὴν σημειωθεῖσαν κατὰ τὸ 1959, παρ' ὅλον διὸ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡ γεωργικὴ παραγωγή ἦτο σχετικῶς ἱκανοποιητικῆ. Κατὰ προσωρινὰ εἰσέτι στοιχεῖα, ὁ ὄγκος τῆς συνολικῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἦτο ἀνώτερος τὸ 1960 κατὰ 50% περίπου ἔναντι τοῦ 1959. Ἡ σημειωθεῖσα αὐξησις, συγκρινομένη πρὸς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν εἰς πλείστας ἀνεπτυγμένας χώρας, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀρκούντως μεγάλη. Ἄλλωστε, ὀλίγον μόνον ἀπέχει ἀπὸ τὸν ρυθμὸν τὸν προβλεπόμενον εἰς τὸ Κυβερνητικὸν Πρόγραμμα Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως.

Παρ' ὅλον διὸ ὁ ὄγκος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐμειώθη κατὰ 80%, ἐπετεύχθη, χάρις εἰς τὰ κυβερνητικὰ μέτρα, ὅπως διατηρηθῆ ἡ ἀγοραστικὴ ἱκανότης τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαιθρου εἰς σχετικῶς ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Εἰς τοῦτο συνέβαλεν ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἢ ἀσκηθεῖσα ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν, οἱ ὁποῖοι ἔτυχον ἀφθόρου ἐνισχύσεως διὰ δανείων μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας. Ἐξ ἄλλου, ἡ εἰς τὴν ὑπαιθρον διάδοσις ὑψηλῆς ἀναλογίας τῶν

σημαντικῶς ηὔξημένων πιστώσεων τοῦ προγράμματος τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἐξησφάλισεν εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως καὶ πρόσθετα εἰσοδήματα. Τοιοῦτοτρόπως, κατέστη δυνατὴ ἡ ἐκδήλωσις ἱκανοποιητικῆς ζητήσεως ἀπὸ μέρους τῶν ἀγροτικῶν περιφερειῶν, ἡ ὁποία ἐτροφοδότησε κατὰ κύριον λόγον τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν.

Ἡ δραστηριότης εἰς τὴν μεταποίησην ἐπετέλεσε, πράγματι, ἄλλα κατὰ τὸ 1960. Ἡ κατὰ 10ο)ο αὐξήσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ἐτήσια ποσοστὰ αὐξήσεως τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ὅπωςδῆποτε δέ, τὸ ὄχι κατὰ τὴν τριετίαν 1958 - 1960 ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή προωθεῖται μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν 6ο)ο περίπου δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀξιόλογον ἐπίτευγμα. Ἰδιαιτέρως δὲ θὰ πρέπει νὰ τονισθῆ ἡ πρόδος ἡ σημειωθείσα εἰς βιομηχανίας, ὡς εἶναι αἱ βασικαὶ μεταλλουργικαί, αἱ κατασκευῆς ἠλεκτρικῶν μηχανῶν καὶ εἰδῶν καὶ αἱ χημικαί, ἀπὸ τὴν ταχύτεραν ἀνάπτυξιν τῶν ὁποίων ἀναμένεται νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἀναδιάρθρωσις καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς μορφῆς τῆς μεταποίησεως. Συμφώνως πρὸς ἴφισιαμένας ἐνδείξεις, ἱκανοποιητικὴ ἦτο ἡ παραγωγή τῆς βιοτεχνίας, τὴν ὁποίαν μεγάλως ἐδοθήθησεν ἡ περαιτέρω διεύρυνσις τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως. Αἰαν ἀξιόλογον αὐξήσιν, ἀνελθοῦσαν εἰς 15ο)ο, ἐσημείωσε καὶ ἡ παραγωγή ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Ἀνάλογος περίπου πρὸς τὴν συμβολὴν τῆς μεταποίησεως εἰς τὴν δημιουργίαν ηὔξημένου ἐγχωρίου προϊόντος ὑπῆρξεν ἡ τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς οἰκονομίας. Ἰδιαιτέρως ὑψηλὴ ἦτο ἡ αὐξήσις τῆς εισροῆς εἰσοδημάτων ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπήν, συνισταμένων κυρίως ἐκ ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων.

Νομισματικὴ σταθερότης — Καθ' ὄλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἐξησφαλίθη ἐπαρκῆς ἐφοδιασμός τῆς οἰκονομίας διὰ τῶν ἀναγκαιῶν εἰς αὐτὴν ἀγαθῶν καὶ διειρηθῆ μὲχρι τοῦ τέλους περίπου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ μεταξὺ συνολικῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἰσοροπία. Ὅπως, ἡ ἀνοδικὴ πορεία τῆς οἰκονομίας ἐπετευχθῆ κατὰ τὸ μεγαλύτερον διάστημα τοῦ ἔτους ὑπὸ σινηθῆκας ἱκανοποιητικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν. Πράγματι, μὲχρι τοῦ φθινοπώρου 1960 οἱ τιμαριθμοὶ εἶχον σημειώσει ἀναξίαν λόγου ὑψοσιν. Κατὰ τοὺς χειμερινοὺς ἄμους μῆνας ἡ σιενότης εἰς τὴν προσφορὰν βασικῶν τινῶν ἐγχωρίων γεωργικῶν προϊόντων ὤθησε πρὸς τὰ ἀνω τὰς τιμὰς ὠρισμένων εἰδῶν διατροφῆς. Ὅπωςδῆποτε, ἡ ὑψοσις τοῦ μέσου ἐτησίου ἐπιπέδου τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ 2,3ο)ο ἔναντι τοῦ 1959 δὲν εἶναι ἀσφαλῶς σηματικῆ. Ἄλλωστε, χάρις εἰς τὴν ἔγκαιρον ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς διὰ κρατικῶν εἰσαγωγῶν, ἡ ἀδελτικὴ τάσις τῶν χονδρικῶν τιμῶν ἀνεκόπη καὶ ἐπέδρασεν ἐλάχιστα μόνον ἐπὶ τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ. Ὁ σχετικὸς δείκτης ὑνῶθη μόλις κατὰ 1,6ο)ο, ἀπὸ τῶν πρώτων

δὲ μηνῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἤρχισεν ἤδη νὰ σημειοῦται ὠριομένη χαλά-
ρωσις τῶν τιμῶν.

Εἰς τὴν διατήρησιν ὁμαλότητος τῶν νομισματικῶν συνθηκῶν συνέβα-
λεν ἡ σχετικὴ ἐπάρκεια τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας. Αὕτη ἠδῆ-
θη καὶ πάλιν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ μάλιστα περισσότερο παρὰ κατὰ
τὸ 1960. Ἰδιαίτερος ἠδῆξήθη ἡ χρηματοδότησις τῆς βιομηχανίας, τῆς βιο-
τεχνίας καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου. Ἐκ τῶν πιστωτι-
κῶν ἰδρυμάτων ἀξιόλογον δραστηριότητα ἀνέπτυξαν αἱ ἐμπορικαὶ τράπε-
ζαι εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κλάδων τῆς παραγωγῆς. Ἡ ἀναλογία τῶν
ἐκ διαθεσίμων τῶν χορηγήσεων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς χρηματοδοτήσεως
ἠδῆξήθη ἀπὸ 91,40)ο, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959 εἰς 93,10)ο κατὰ τὸ τέλος
τοῦ 1960.

Τὴν ἱκανοποιητικὴν, ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, χρηματοδότησιν τῆς οἰκονο-
μίας κατέστησεν, ἐν πολλοῖς, δινατικὴν ἢ ἀνοδικὴν πορεία τῶν καταθέσεων.
Αἱ νέαι καταθέσεις εἰς τὰ πάσης φύσεως πιστωτικὰ ἰδρύματα ἐσημείω-
σαν καὶ πάλιν λιαν ἀξιόλογον αὐξήσιν. Τὸ ὅτι αὕτη ὑπελείφθη ἐλαφρῶς
ἔναντι τῆς πραγματοποιηθείσης κατὰ τὸ 1959 θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς
δύο λόγους : Πρῶτον, περὶ τὸ τέλος τοῦ 1960 ἐξεδόθη τὸ Κρατικὸν Πα-
ραγωγικὸν Δάνειον, τὸ ὅποιον, ὡς καλυφθὲν ἐξ ἠλοκλήρου σχεδὸν ἀπὸ
ιδιώτας, ἐστέρησε τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα ἀπὸ ἴσου περίπου ὕψους κατα-
θέσεις. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου αἱ ἐπίμονοι φῆμαι περὶ ἐξασθε-
νήσεως τῆς θέσεως τοῦ δολλαρίου καὶ πιθανῆς ἀνατιμῆσεως τοῦ χρυσοῦ
εἶχον ἤδη προκαλέσει τὴν ἐπιφυλακτικότητα τοῦ κοινοῦ, τὸ ὅποιον ἐπὶ τινὰς
ἐβδομάδας ἐδειξε προτίμησιν εἰς τὴν διατήρησιν ἀμέσου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν
διαθεσίμων του. Ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ μειωμένη αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν
καταθέσεων κατὰ τὸ 1960 ἔναντι τοῦ 1959 ἀφείλετο εἰς τοὺς ἀνωτέρω πα-
ράγοντας καὶ μόνον, εἶναι ἡ ἀκόλουθος : ἐνῶ αἱ νέαι καταθέσεις τοῦ ἐν-
τεταμένου Ἰανουαρίου - Σεπτεμβρίου 1959 ἀνῆλθον εἰς 2.118 ἐκατ. δρα-
χμῶν, κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ 1960, ἦτοι μέχρι τῆς ἐκδηλώ-
σεως τῶν ἀνωτέρω, εἶχον ἤδη ὑπερβῆ τὰ 2.633 ἑκατομμύρια.

Ἡ μηνιαία πορεία τῶν καταθέσεων τείνει πλέον νὰ ἐπανέσῃ τὸν
ὕψηλόν τῆς ρυθμὸν. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶναι ἰδιαίτερος ἐδοίωτος, ἐὰν
ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ δις πραγματοποιηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος σημαντι-
κωτάτη μείωσις τῶν ἐπιτοκίων ἐφ' ὧν τῶν κατηγοριῶν καταθέσεων. Ἡ
παρὰ ταῦτα διατήρησις ἡμετέρας ροπῆς πρὸς καταθέσειν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς
τὴν ἀνδράν προσέλευσιν νέων καταθέσεων, ἐπιβεβαιοῖ τὴν παγιωθεῖσαν
ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Τὴν αἰσιοδοξίαν, ἐξ ἄλ-
λου, διὰ τὴν ἀνοδικὴν πορείαν τῆς οἰκονομίας ἐκφράζει ἡ ζωηροτάτη κίνη-
σις τῶν συναλλαγῶν εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀξιών καὶ τὸ ἀξανόμενον
ἐνδιαφέρον τὸ ὅποιον ἐπιδεικνύεται εἰς τοὺς τίτλους. Αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπι-

χειρήσεις, ἐν τούτοις, δὲν προέβησαν εἰς δημοσίας ἐκδόσεις ὁμολογιῶν καὶ μετοχῶν. Διὰ τῶν κεφαλαίων τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων κυρίως συν-επιπληρώθησαν καὶ πάλιν τὰ ἴδια διαθέσιμα τῶν φορέων τῆς παραγωγῆς τῶν δικαιουμένων χρηματοδοτήσεως.

Παράγων διατηρήσεως τῆς νομιμοματικῆς σταθερότητος ἦτο καὶ ὁ Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς. Αἱ προβλέψεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐοτηρίχθη ἡ κατάρτισις τοῦ ἐπιπλήθυσαν εἰς σημαντικὴν ἔκτασιν, ἴσους εἰς τὸ σκέλος τῶν εἰσπράξεων ὄσων καὶ τῶν δαπανῶν. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος πρόοδος ἐπετελέσθη εἰς τὴν συγκέντρωσιν πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν Δημοσίων Ἐπενδύσεων. Ἡ ἀναλογία τῆς συμβολῆς τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν διὰ τῆς ἀναλήψεως ἐντόκων γραμματίων ἦτο καὶ πάλιν ἀξιόλογος, ἀνελθοῦσα εἰς 50ο)ο περίπου.

Ἡ αὐξήσις τῶν ἐπενδύσεων — Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ δημοσίου τομέως ἐπενδύσεις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐσημειώ-ἐκ νέου λίαν σημαντικὸν ἄλμα. Εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς ἐντάσεως τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας αἱ ἀκόλουθοι ἐξελίξεις : ἐνῶ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1958 αἱ ἐπενδύσεις τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένων Ὄργανισμῶν ἠῤῥξαν κατὰ 100 ἑξὼς 150 ἑκατ. δραχμῶν ἐτησίως, αἱ αὐξήσεις καθ' ἕκαστον τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν ὑπερέβησαν τὰ 1.000 δραχμῶν. Ἐναντι μέσου ὄρου ἐκ 3.400 ἑκατ. δραχμῶν περίπου, κατὰ τὴν τριετίαν 1956 - 1958, αἱ δημόσιαι ἐπενδύσεις ὑπερέβησαν τὰ 5.700 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ 1960. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς συνθέσεώς των ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ ὅτι αὕτη ἀνταπεκρίθη πρὸς τὰς μακροχρονίους ἐπιδιώξεις τοῦ Κυβερνητικοῦ Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ ἐξυπηρετήσεν ἀμέσους ἀνάγκας. Οὕτως ἐπετεύχθη ἐκ παραλλήλου ἡ προώθησις τῶν μεγάλων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν ἔργων ὑποδομῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτοὺς προσθέτων εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως.

Ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς δὲν ὑπέστησεν εἰς τὴν προσπάθειαν ἐμπλοπι-μοῦ τῆς οἰκονομίας διὰ νέων μέσων παραγωγῆς. Ἐξ ὄλων τῶν κλά-δων, περισσότερο ἐντυπωσιακὴν ἐξέλιξιν ἐσημείωσαν αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὴν ναυτιλίαν, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὸν ρυθμὸν ἐγγραφῆς πλοίων εἰς τὰ ἐλ-ληνικὰ νηολόγια. Καίτοι πιν τῆς προσθήκης 211 νέων σκαφῶν χωρητικότη-τος 2,0 ἑκατ. τόννων εἰς τὸν ἐμπορικὸν στόλον, ἡ δύναμις τούτου ἠῤῥξήθη εἰς 1.038 μονάδας χωρητικότητος 5,4 ἑκατ. τόννων κατὰ τὸ τέλος 1960. Διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς, ἡ ναυτιλία μας κατέχει σήμερον τὴν ἔκτιν θέσιν εἰς τὸν κόσμον. Τοῦτο δὲ χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ὀγκώδης ὑπὸ ξένην σημαίαν ἐλληνικὴ πλοιοκτησία, ἡ ὁποία ἀναδιβάσει τὸ σύνολον τῆς χωρητικότητος τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἑλληνικῆς πλοιοκτη-

οῖας εἰς 13 ἑκατ. τόννων περίπου καὶ φέρει τὴν Χώραν μας τρίτην κατὰ σειράν μετὰ τῶν ναυτικῶν χωρῶν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ἡ οἰκοδομικὴ δραστηριότης, ἡ ὁποία εἶχε περιπέσει εἰς στασιμότητα κατὰ τὸ 1959, ἐπανεῦρε τὸν σχετικῶς ἱψηλὸν ρυθμὸν τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἀξία ἐξάρασεως εἶναι ἢ ἐκ ποικίλων ἐνδείξεων προκίπτιουσα ἐπέκτασις τοῦ οἰκοδομικοῦ ὄρασμοῦ ἐκτὸς τῆς περιοχῆς πρωτευούσης. Πρὸς τὸ παρὸν, πράγματι, αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι συνιστοῦν πρωταρχικὸν συνελεστικὴν συμπληρώσεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ τὸν ὥσεως τῆς ζητήσεως εἰς τὰς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων αἱ ἀνάγκαι εἰς οἰκοδομὰς εἶναι εὐρύταται.

Σχετικῶς ἱκανοποιητικὴ ἦτο ἡ πορεία τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν μεταποίησιν. Τοῦτο προκίπτει ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὸν συνδυασμὸν τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαχθέντων καὶ ἐγχαρῶν παρὰ χθέντων μηχανημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκδοθεισῶν ἀδειῶν ἰδρύσεως νέων ἐπιχειρήσεων.

Ἡ δ α μ ὀ ρ φ ω σ ι ς τ ῶ ν ἔ ξ ω τ ε ρ ι κ ῶ ν λ ο γ α ρ ι α σ μ ῶ ν — Ἡ αὔξησις τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζητήσεως εἶχε τὸν ἀναμενόμενον ἀντίκτυπον ἐπὶ τοῦ ὕψους τῶν εἰσαγωγῶν τοῦ 1960. Ἐν τούτοις, ὀλοκλήρως ἢ ἐκ 55 ἑκατομ. δολλ. ἢ 120)ο περίπου αὔξησις τῶν ἔνασι τοῦ 1959 δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἔντασιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Μέρους αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς πρὸς ἀντιμειώσασιν τῆς ἐκτάκτου σιενότητος τῆς ἐγγχωρίου προσφορᾶς. Ὀπωδιήποτε, ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ σημειωθῇ ὅτι παρὰ τὴν συνεχιζομένην κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη αὔξησιν τῶν εἰσοδημάτων, αἱ εἰσαγωγαὶ διεμορφώθησαν εἰς τὰ αὐτὰ ὡς καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958 ἐπίπεδα. Συνεπῶς, ἡ συνολικὴ δαπάνη δι' εἰσαγωγὰς οὐδόλως ὑπερέβη τὰ δρια τὰ ἀνταποκρινόμενα εἰς τὴν γενικὴν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἰκανοποιητικόν, ἐξ ἄλλου, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τριετίας ἤδη αἱ εἰς συνάλλαγμα ὑποχρεώσεις τῶν εἰσαγωγῶν ἔπαυσαν νὰ αὐξάνουν, σταθεροποιηθεῖσαι πλέον ἐντὸς περιορισμένων σχετικῶς περιθωρίων. Ἄλλωστε, ἄνω τοῦ ἡμίσσεως τῶν ὀφειλόμενων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1960 ὑπολοίπων ἀφορᾷ πιστώσεις μικροτέρας διαρκείας διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν.

Ἐντασιν παρουσίασαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος αἱ δυσχέρειαι τῶν ἐξαγωγῶν. Διὰ δεύτερον κατὰ συνέχειαν ἔτος αὐταὶ ἐκάμψθησαν, ἡ μειώσις τῶν ὄμως ἔνασι τοῦ 1959 ἦτο σχετικῶς μικρά, περιορισθεῖσα εἰς 4 ἑκατ. δολλαρίων. Εἶναι θεδαίως ἀληθὲς ὅτι ἢ νέα ὑποχώρησις τῶν ἐξαγωγῶν ἐπῆρξεν ἐν τινι μέτρῳ συμπτωματικῇ. Πράγματι, αὐτὴ ὀφείλεται κυρίως ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ἐσοδείας οὐλτανίνας, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐμειώθησαν αἱ διαθέσιμοι πρὸς ἐξαγωγὴν ποσότητες, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς καθυστερήσιν τῶν ἐξαγωγῶν δάμβακος, κατόπιν τῆς διαμορφώ-

σεως ύψηλῶν τιμῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἐνευ τῶν γεγονότων τούτων, αἱ ἐξαγωγαὶ τοῦ ἔτους 1960 θὰ εἶχον ἀσφαλῶς ὑπερβῆ τὰς τοῦ 1959, θὰ εἶχον ὁμως ὑστερήσει ἔναντι τοῦ 1958. Πιστοποιεῖται, συνεπῶς, ἐκ νέου δι τὸ πλεόν κρῖσιμον ἐκ τῶν ἀμέσων προβλημάτων παραμένει τὸ τῶν ἐξαγωγῶν.

Τὴν κάμψιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἐξ ἐξαγωγῶν ἐξουδετέρωσεν ἡ ἀύξησις τῶν ἀδήλων πόρων. Ἰδιαιτέρως σηματικὴ ἦτο ἡ εἰσροὴ τῶν ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων, κατόπιν τῆς ἀνακάμψεως τῆς διεθνοῦς ναυτιλιακῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία συνέπεσε μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορικοῦ μας σιόλου δὰ νέων οκαφῶν. Ἀξιόλογον ἄνοδον ἐσημείωσεν ἐπίσης τὸ τουριστικὸν συνάλλαγμα, ὡς ἀποτέλεσμα ἴσοον τοῦ ἐνδιαθέτου ρυθμοῦ ἀφίξεως ξένων περιηγητῶν, ὅσον καὶ τῆς ὑφ' ἐκάστου ἐξ αὐτῶν διενεργείας μεγαλυτέρων ἐνιαυθὰ δαπανῶν. Οἱ καθαροὶ ἄδηλοι πόροι ἀνῆλθον, διὰ πρώτην φορὰν, εἰς τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἕφος μὲ τὰς ἐξαγωγὰς. Κατέστησαν, οὕτω, πρωτεύουσας σημασίας πηγὴ συναλλαγματικῶν ἐσόδων, τὴν σταθερότητα τῆς ὁποίας ἀποδεικνύει ἡ συνεχὴς ἀπὸ ἔτους ἀύξησις των.

Παρ' ὅλον δι τὸ ἔλλειμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ὑπερέβη τὸ πλεόνασμα τῶν ἀδήλων συναλλαγῶν, ἐν τούτοις ἐπετεύχθη νέα ἀύξησις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος κατὰ 16 ἑκατ. δολλαρίων. Αὕτη κατέστη δυνατὴ χάρις εἰς τὴν συνεχιοθεῖσαν χρήγησον ἀμερικανικῆς βοήθειας καὶ εἰς τὴν καθαρὰν εἰσροὴν κεφαλαίων, θὰ ἦτο δὲ ὑπερδιπλασία, ἐὰν ἡ ἐξαγορὰ τῆς Ἑλεκτρικῆς Ἐταιρίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς δὲν συνεπήγειο τὴν εἰς συνάλλαγμα καταβολὴν 16 ἑκατ. δολλαρίων περίπου.

Τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1960 ἀνῆρχοντο εἰς 223,6 ἑκατ. δολλαρίων. Τὸ ἕφος τοῦτο, ὡς ἀπτιστοιχοῦν εἰς ἄνω τῶν 5 μηνῶν εἰσαγωγὰς, δύναιται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπολύτως ἐπαρκές.

III. Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τὴν γενικὴν ἀύξησιν, τὴν ὁποίαν ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1960 αἱ ἐργασίαι τῶν περισσοτέρων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Χώρας, παρηκολούθησε λίαν ἀξιόλογος ἀνάπτυξις τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς. Τὸ ἀποταμίευμα τῶν ἰδιωτῶν καὶ τὰ διαθέσιμα τῶν ἐπιχειρήσεων προσεῖλκύθησαν καὶ πάλιν ἀδρόως, διὰ νὰ ἐπαναδιοχετευθοῦν εἰς τὴν οἰκονομίαν, πρὸς θεραπείαν τῶν ἐθνικῶς οκοπίμων καὶ τῶν τραπεζικῶς ἐνδεδειγμένων ἀναγκῶν. Οὕτω, χάρις εἰς τὴν ἐδραιωμένην ἐμπιστοσύνην τοῦ εὐρύτερου ἀποταμιευτικοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ κόσμου τῶν ἐπιχειρηματικῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν, αὕτη διετήρησε τὴν πρωτεύουσαν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ μακροῦ χρόνου κατέχει εἰς τὸ πιστωτικὸν οἰκοδόμημα τῆς Χώρας, καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς ἐκάλυψαν τὰ δύο τρίτα τῆς συνολικῆς δραστηριότητος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

Αἱ καταθέσεις παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ — Ἰαν σημαντικὸν ἦτο κατὰ τὸ 1960 τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων τὸ διοχευθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν Τράπεζαν. Διὰ τοὺς αὐτοὺς διωκτικούς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ὑπέροχον ἔναντι τοῦ 1959 δι' ἰδιαίτερα πιστωτικὰ ἰδρύματα ὁμοῦ λαμβανόμενα, καὶ αἱ νέαι καταθέσεις τῆς Τραπεζῆς ἦσαν, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ὀλιγώτεραι ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον. Ἀξίζει, πάντως, νὰ ἀναφερθῆ ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἰδιωτικαὶ καταθέσεις ἀντιπροσώπευον κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1960 ἠξυμένον ποσοστὸν τῶν καταθέσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἔναντι τῆς ἀντιστοίχου ἡμερομηνίας τοῦ 1959.

Ἡ ἀξέλιξις τῶν καταθέσεων ἐσημειώθη ἰσοῦς εἰς τοὺς ὑφισταμένους λογαριασμοὺς ὅσον καὶ εἰς δημιουργηθέντας νέους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τελευταίων τούτων ἀνῆλθεν εἰς 95.238 κατὰ τὸ 1959. Ἡ οἰαθερὰ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀξέλιξις τῶν ὑπολοίπων τῶν ὑφισταμένων λογαριασμῶν, ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων καταθετῶν, ἀποδεικνύει διὰ τὸ ἔθνος εἰς τὴν τραπεζικὴν κατάθεσιν ἐδραιώθη μὲν μεταξὺ τῶν παλαιότερων καταθετῶν, ἐπεκτείνεται δὲ βαθμιαίως εἰς ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν. Τοῦτο, ἄλλοιτε, ἐπιζητεῖ ἡ ἡμετέρα Τράπεζα, ἡ ὁποία ἀποβλέπει πάντοτε εἰς τὸ εὐρὺ λαϊκὸν ἀποταμίευμα ὡς εἰς τὴν κυριωτέραν καὶ οἰαθερωτέραν πηγὴν συγκεντρώσεως τῶν μέσων ἰκανοποιήσεως τῶν βραχυπρόθεσμων πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς παραγωγῆς.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κινεῖται δραστηρίως, συντόμως ἐπιδιώκουσα νὰ καλλιεργήσῃ εἰς ὄλοον εὐρύτερον κύκλον ἀτόμων τὸ ἀποταμιευτικὸν πνεῦμα. Ἀπειθυνηθεῖσα εἰς εἰδικὰ κατηγορίας ἀποταμιευτῶν ἔχει σήμερον τὴν ἰκανοποίησιν νὰ διαπιστώσῃ διὰ τὴν ἀπείθειά της, αἰτίνας ἀνελήφθησαν μὲ τὴν πολῦτιμον συμπαράστασιν τοῦ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προσοσασίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν Ἀποταμιεύσεων, συνήρτησαν ἀξίαν προσοχῆς ἀπαιτώκριον. Ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐξαρθῆ ἡ ἐξέλιξις τοῦ καθιερωθέντος τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1958 Ταμιευτηρίου Νεότητος. Ἀπὸ 18.489 κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1959, ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων οἱ ὁποῖοι διαθέτουν καταθέσεις εἰς τὴν ἡμετέραν Τράπεζαν ἠξυθῆ εἰς 27.657 ἐντὸς τοῦ 1960. Ἀνάλογον περίπου ἐξέλιξιν παρουσίασαν αἱ ἀντιστοιχοὶ καταθέσεις, ἀνελθούσαι ἀπὸ 19.262.000 δραχμῶν εἰς 46.134.000. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν καταθέσεων ἀποδίδει ἡ Τράπεζα ἰδιαίτερον σημασίαν, δεδομένου διὰ τῆς καταλλήλου διαπαιδαγωγήσεως τῆς σημερινῆς νεολαίας εἰς τὸ θέμα τῆς ἀποταμιεύσεως καλλιεργεῖται μεταξὺ τῶν φορέων τῆς παραγωγῆς τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος τὸ ἀπαραίτητον εἰς τὴν ὑποδομήσιν τῆς οἰκονομικῆς

ἀναπτύξεως πνεῦμα τῆς γειδοῦς καὶ ἐνισχύει ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμιμα.

Ἰκανοποιητικῶς ἐκινήθη ἐπίσης ὁ πρὸς διειτίας μόλις εἰσαχθεὶς ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς θεσμὸς τῶν καταθέσεων Ταμειτηρίου μετ' Ασφαλείας Ζωῆς καὶ Ἀτυχημάτων. Οἱ καταθέται τῆς κατηγορίας αὐτῆς ηὔξηθησαν μεταξὺ τέλους 1959 καὶ τέλους 1960 ἀπὸ 2.115 εἰς 3.427 ἄτομα, τὸ δὲ σύνολον τοῦ ασφαλισθέντους κεφαλαίου ἀπὸ δραχμᾶς 52.202.400 εἰς δραχμᾶς 67.689.400.

Ἐπιτυχῆς ἀπεδείχθη ἡ σκέψις νὰ ἀπευθυνθῇ ἡ Τράπεζα πρὸς τοὺς ναυτιλλόμετους καὶ νὰ προσελκύσῃ τὰς ἀποταμιεύσεις τῶν, παρέχουσα εἰς αὐτοὺς εἰδικῆς φύσεως ὑπηρεσίας ἄνευ ἀνταλλάγματος 3.517 νέοι λογαριασμοὶ ἠνοιγήσαν ἐντὸς τοῦ 1960, τὸ δὲ σύνολον τῶν καταθέσεων τῆς κατηγορίας αὐτῆς ηὔξηθη ἀπὸ 28,7 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959 εἰς 42,1 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ τέλος 1960. Ἡ σημασία τῶν καταθέσεων αὐτῶν συνίσταται εἰς τὸ δι' αὐταὶ ἀντιπροσωπεύουν ἀντίστοιχον εἰσαγωγὴν συναλλάγματος, ἡ ὅποια βασίμως προσδοκᾶται δι' αὐτὰς εἰσροῦσα ἐν ὕψει τῆς ἐπεκτεινομένης δραστηριότητος τῆς ἑλληνικῆς πομποῦ ναυτιλίας.

Ἰδιαίτερος δύναται νὰ σημειωθῇ δι' τὰ πλεονεκτήματα τὰ παρεχόμενα ὑπὸ τῶν καταθέσεων εἰς κοινὸν λογαριασμὸν ἤρχισαν νὰ γίνωνται εὐρύτερον γνωστὰ εἰς τοὺς ἀποταμιευτὰς. Οὕτω, κατὰ τὸ 1960 ἠνοιγήσαν 7.898 νέοι λογαριασμοὶ τῆς εἰδικῆς αὐτῆς κατηγορίας, τὸ δὲ κατατεθὲν ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς 686,4 ἑκατομμύρια δραχμῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1960, ἔναντι 452,1 ἑκατομμυρίων δραχμῶν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1959.

Αἱ πιστώσεις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς αὐξήσεις χορηγήσεων — Ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξέλιξις τῶν χορηγήσεων τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς ὑπῆρξεν λίαν ἰκανοποιητικῆ, δεδομένου δι' τὸ σύνολον τῶν πιστώσεων ἐσωτερικοῦ ηὔξηθη κατὰ 17,50%. Ἰδιαίτερος ἐδόθησαν ἐντολαὶ εἰς τὰ Ὑποκαταστήματα τῆς Τραπεζῆς δπως, κινούμενα πάντοτε ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὑγιῶν τραπεζικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν βαθμιαίως χαλαρωθέντων κανόνων τῶν Νομοματικῶν Ἀρχῶν παρέχουν πᾶσαν πιστοδοτικὴν ἐξυπηρέτησιν εἰς τοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας. Προτεραιότης παρεσχέθη, δεδαιώς, εἰς τοὺς ἐκ τούτων περισσότερο παραγωγικούς, ὥστε νὰ ἐπιτυχθῇ εὐθύνηράμμοις, εἰς τὸν τομέα τῆς πίστωσης, πρὸς τὴν χαραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πολιτικῆν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐθνικοοικονομικῶς σκοπιμωτέρων συναλλαγῶν. Ὅποσοῦν δμως ἄλλοι οἱ κλάδοι ἐνισχύθησαν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δικαιολογημένων ἀναγκῶν τῶν.

Εἰς τοὺς πλείους κλάδους, αἱ χορηγήσεις τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς ἐσημείωσαν αὐξήσεις πολὺ μεγαλυτέρας ἔναντι τοῦ 1959. Ἰδιαίτερος ἦν

ροήθησαν ἡ βιοτεχνία καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον, κατόπιν τῶν ὑπὸ τῶν Νομοματικῶν Ἀρχῶν ληφθέντων μέτρων χαλαρώσεως τῶν περιορισμῶν. Ἡὕξημέται πιστώσεις ἐχορηγήθησαν ἐπίσης πρὸς τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον διὰ τὴν προμήθειαν βασικῶν τροφίμων καὶ πρώτων ὑλών καὶ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, κατόπιν τῆς ὑνώσεως τοῦ ὀρίου χρηματοδοτήσεως αὐτοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βιομηχανίαν, ἡ αὐξήσις τῶν πρὸς αὐτὴν βραχυπροθέσμων χορηγήσεων ἀνταπεκρίθη πλήρως πρὸς τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς μεγαλυτέραν δραστηριότητα. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς βραχυπροθέσμου χρηματοδοτήσεως τῆς ὁδῶς διέφερον ἀπὸ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῆς. Ἡ βιομηχανία ἐνιοχύθη ἐπὶ πλέον καὶ περαιτέρω διὰ κεφαλαίων μακροτέρως διαρκείας, πρὸς διενέργειαν ἐπεκτάσεων καὶ βελτιώσεων τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς. Θὰ πρέπει, τέλος, νὰ ἀναφερθῇ ἡ θεαματικὴ ἐξέλιξις τῶν ἐοχάτως ἀρξαμένων χορηγήσεων πρὸς τὴν ναυτιλίαν.

Εἰδικὴν περίπτωσιν, κατὰ τὸ 1960, ἀπειτέλεσαν αἱ τοποθετήσεις ἐπὶ καπνῶν. Ἡ ἐργασία αὕτη, ἡ ὁποία ἀφεώρα προῖόν ἐσοδείας 1959, ἐσημείωσε κάμψιν λόγῳ τῆς μειωμένης παραγωγῆς ἀπ' ἐνὸς καὶ τῆς διαμορφώσεως χαμηλοτέρων τιμῶν ἀπ' ἐτέρου. Ἐξ ἄλλου, πρὸς τὴν μείωσιν τῶν ὀφειλομένων ὑπολοίπων ὠδήγησεν ἐπίσης ἡ ρευστοποιήσις ἀπαιτήσεων ἐπὶ καπνῶν παλαιότερων ἐσοδειῶν. Δεδομένου ὅτι ἡ ἡμετέρα Τράπεζα καλύπτει τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἐξυπηρετουμένων ἀναγκῶν τοῦ καπνεμπορίου, ἡ χαλάρωσις τῶν ἐργασιῶν εἰς τὸν κλάδον αὐτὸν ἐπηρέασε τὸ σύνολον τῶν τοποθετήσεων τῆς, αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ ἦσαν ἔτι μεγαλυτέραι.

ΑΛΛΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ἡ εἰκὼν τῆς πολυσοχιδοῦς καὶ γονίμου δραστηριότητος τῆς Τραπεζῆς — δραστηριότητος ἐπεκτεινομένης πολὺν πέραν τῆς ἀπλῶς χρηματοδοτικῆς τοιαύτης — δὲν θὰ ἦτο πλήρης ἂν δὲν ἀνεφέραμεν τὰς προποιοριακάς ἐνεργείας τῆς εἰς ζωτικὸς διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τομεῖς.

Πρὸ ὅτι τῆς βιομηχανίας — Ὁ οἰκονομοτεχνικὸς ὄργανισμὸς τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ Τράπεζα, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἰνστιτούτου Βιομηχανικοῦ Ὁρθολογισμοῦ τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Ζυρίχης, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀπὸ διειτίας ἀναληφθεῖσαν προσπάθειαν μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τῶν ἐπὶ μέρους βιομηχανικῶν μονάδων, παρέχει ἤδη τὴν συνδρομὴν αὐτῆς εἰς τὴν Βιομηχανίαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν συγκεκριμένων τεχνολογικῶν καὶ ὀργανωτικῶν προβλημάτων, ὡς καὶ διὰ τὴν ὑπόδειξιν καὶ παρακολούθησιν τῆς ἐφαρμογῆς μεθόδων παραγωγῆς καὶ

«ΑΡΧΕΙΟΝ» Δ. Ε. Καλιτσούνκη, Τόμ. 41ος (1961), Τεύχ. Γ' 10

διαχειρήσεως, επιτρεπουσῶν ὁρθολογικὴν λειτουργίαν ἐπὶ διεθνῶς συναγωνιστικοῦ ἐπιπέδου.

Παραλλήλως, ἐκρίθη οκόπιμον ὅπως, πλὴν τῆς διερευνήσεως τῶν καθ' ἑκαστον ἐπιχειρηματικῶν μονάδων, μελετηθούσῃ ἐν τῷ συνόλω τῶν οὐ σημαντικοὶ κλάδοι τῆς βιομηχανίας, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ παροχὴ καὶ γενικωτέρων ἐπιχευῶν, μὲ ἐνεργεικῶ δι' αὐτὴν ἀποτελέσματα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεστήθη εἰδικὴ ἐπιχευῶν, ἣτις ἐπελήφθη ἤδη δραστηριῶς τοῦ ἔργου τῆς.

Ἐξ ἄλλου, ἡ δραστηριότης τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸν τομέα τῆς ἰδρύσεως νέων βιομηχανιῶν, εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων προσιποθέσεων διὰ τεχνικὴν καὶ οἰκονομικὴν συνεργασίαν μετὰ ξένων οἴκων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ εἰς τὴν ἐν γένει προώθησιν τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν νέων παραγωγικῶν πρωτοβουλιῶν ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν διαμορφωθέντων ἤδη εὐρυτέρων οἰκονομικῶν χώρων, ἐξεδηλώθη, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὰ κεφάλαια δσον ἀφορᾷ τὴν ἐν Ἑλλάδι δραστηριότητα τῶν μεγάλων γαλλικῶν συγκροτημάτων *Rechiney* καὶ *Saint Gobain* τῆς *Pirelli*, τῆς *British Petroleum* κ.ἄ. ὡς ἐπίσης διὰ τῆς συνεργασίας μετ' ἀμερικανικῶν καὶ μὴ ἐταμιῶν, ὡς τῆς *Dow Chemical*, *Pfizer*, *Phönix Rheinrohr* κ.λπ.

Εἰδικώτερον εἰς τὸν τομέα τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, ἰδρῦθη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἑταιρία μετὰ τοῦ οἴκου *Saint Gobain*, ἐπὶ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀνώνυμος Ἑταιρία Ἀναπτύξεως Χημικῶν Βιομηχανιῶν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν μελέτην τῆς χημικῆς βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι, ὅπως ὥστε νὰ διαπιστωθῶσιν αἱ δυνατότητές τῆς καὶ νὰ ἀξιοποιηθῶσιν αὐταὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως νέων βιομηχανικῶν μονάδων ἢ διὰ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ βελτιώσεως τῶν ὑφισταμένων τοιοῦτων. Μετὰ τοῦ αὐτοῦ οἴκου συνεργουζομένη, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατήρτισεν οἰκονομοτεχνικὴν μελέτην διὰ τὴν ἰδρυσίαν ἐργοστασίου φωσφορικῶν λιπασμάτων καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ΟΒΑ πρότασιν ἀναλήψεως κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ τόσου θεμελιώδους διὰ τὴν ἑλληνικὴν γεωργίαν ἔργου.

Πέραν τούτου, ἡ συνεργασία τῆς Τραπεζῆς μετὰ τῆς *British Petroleum* ἐξεδηλώθη διὰ τῆς συστάσεως τῆς Αἰτωλικῆς Ἑταιρίας Πετρελαίων μὲ κοινὰ κεφάλαια δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ μὲ σκοπὸν τὴν ἔρευναν τοῦ ὑπεδάφους δαπάναις τῆς *B.P.* εἰς περιοχὰς τῆς Αἰτωλοακαρνανίας πρὸς ἀνεύρεσιν πετρελαίων. Κατόπιν τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπικυρώσεως τῆς σχετικῆς συμβάσεως μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, θὰ ἀρχίσουν συντόμως αἱ προκαταρκτικαὶ ἔρευναι. Ὅπως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δίδει καὶ πάλιν τὸ παρὼν εἰς τὴν ἀναληφθεῖσαν μεγάλην προσπάθειαν δι-

ρευνήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπεδάφους πρὸς κινητοποιήσιν νέων πλουτοπα-
ραγωγικῶν πηγῶν.

Πρωτοποριακὴ ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ δραστηριότης τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸν
τομέα τοῦ Τουρισμοῦ, συνεχίζεται δὲ αὕτη διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος
ἔτους ἀναλήψεως ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας «Ἀσιτῆρ» τῆς ἀξιοποιήσεως σημαν-
τικοῦ μῆματος τῆς περιοχῆς Μικροῦ Καβουριοῦ καὶ τῆς κατασκευῆς προ-
τύπων λουτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ οἰκίσκων.

Αἱ δημιουργικαὶ πρωτοβουλίαι τῆς Τραπεζῆς εἰς δλους τοὺς ἀνωτέρω
τομεῖς εὐρίσκονται πάντοτε ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ κυβερνητικοῦ Προ-
γράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, εἰς τὴν προώθησιν καὶ ἐπιτυχίαν
τοῦ ὁποίου ἀποβλέπουν προτίτως.

Ἑλληνικὴ Ναυτιλία — Μὲ ἰδιαίτεραν προσοχὴν καὶ ἐδνι-
κὴν ὑπερηφάνειαν ἡ Τράπεζα παρακολοιθεῖ τὰς τερασίας προόδους τῆς
ἑλληνικῆς ναυτιλίας. Πλὴν τῶν ἤδη ἀναφερθέντων ὡς πρὸς τὰς καταθέ-
σεις τῶν ναυτιλλομένων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χορηγήσεων πρὸς τὴν ναυ-
τιλίαν, πρέπει νὰ μνημονευθοῦν ἰδιαίτερος ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἴδρυ-
σις τοῦ εἰδικοῦ ναυτιλιακοῦ Ὑποκαταστήματος εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ ἑτέρου
Ὑποκαταστήματος εἰς τὰς Οἰνούσας, αἱ σταθερῶς καταβαλλόμεναι προσπά-
θειαι τῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Νομοματικῶν Ἀρχῶν ἀποδοχὴν εὐ-
νοικῶν δῶρων χρηματοδοτήσεως τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν
τροποποίησιν τοῦ συναλλαγματικοῦ καθεστώτος, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν διε-
θνῶν πληρωμῶν τῶν τελευταίων τούτων, ὡς καὶ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν
διὰ τὴν ἐν Πειραιεὶ ἀνέγερσιν εἰδικοῦ Ναυτιλιακοῦ Μεγάρου, εἰς τὸ
ὁποῖον θὰ ἐγκατασταθῇ τὸ Ναυτιλιακὸν Ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς καὶ
θὰ στεγασθοῦν αἱ ναυτιλιακαὶ ἐπιχειρήσεις. Ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου
τούτου προβλέπεται ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Ὁργάνωσις τῆς Τραπεζῆς — Ἀλλὰ καὶ τὸ εὐρύτερον
μετ' αὐτῆς συναλλασσόμενον κοινὸν ἐπιζητεῖ συνεχῶς νὰ ἐξυπηρετήσῃ κατὰ
τὸν καλύτερον καὶ λογιτελέστερον τρόπον ἡ ἡμετέρα Τράπεζα. Οὕτω προσέ-
θη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1960 εἰς τὴν ἴδρυσιν νέων Ὑποκαταστημά-
των, τόσον εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ὅσον καὶ εἰς τὴν λοι-
πὴν Χώραν, ὡς καὶ ἰδιαίτερον περιπετόρον εἰς τὸν χῶρον τῆς Λιθοῦς
Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης.

Ἐπίσης οὐνεσιθῆ ἐιδικὴ μόνιμος Ὑπηρεσία Ὁργανώσεως, με σκο-
πὸν τὴν ἀπλούστευσιν γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καὶ τὴν καλύτεραν
ἐξυπηρετήσιν πελατῶν, ὡς καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους. Οὕτως, αἱ συν-
αλλακτικαὶ ὑπηρεσίαι τῆς Τραπεζῆς ἀναδιοργανώθησαν, ἡ διεξαγωγὴ
πλειοψηφῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν ἠπλοποιήθη καὶ παρεσχέθησαν νέα διευ-
κολύνσεις εἰς τοὺς συναλλασσομένους μετ' αὐτῆς.

Εἰδικῶς ἀναφέρονται καὶ τὴν οὐσίαν εἰδικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας, διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς ὁποίας μετεκλήθη τραπεζικὸς ἐμπειρογνώμων ἐκ Μεγάλης Βρετανίας.

Παράλληλως πρὸς τὰς ἐνεργείας αὐτὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, βαίνει ἡ ἀδιάκοπος προσπάθεια ἐπεκτάσεως καὶ συγχρονισμοῦ τοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει νεωτάτων ἀντιλήψεων ἀναδιοργάνωσις τῶν ἐπιτελικῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῆς. Οἱ συνιασομένοι διὰ τὰς περισσότερονας κεντρικὰς Διευθύνσεις νέοι κανονισμοὶ ἀντικατοπτρίζουν τὴν τοιαύτην προσπάθειαν ἀνανεώσεως καὶ δοθολογικῆς ρυθμίσεως τοῦ μηχανομοῦ λειτουργαίς τῶν Διευθύνσεων τούτων. Διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον συνεχίζεται ἐντατικῶς, θὰ βελτιοῦται σταθερῶς τὸ ἐπίπεδον τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἀποδόσεως τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς.

Δημοσιεύματα τῆς Τραπεζῆς — Μεγίστην σημασίαν ἀποδίδει ἡ Τράπεζα εἰς τὴν διὰ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων δημοσιευμάτων ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Χώρας πολυεπίθμων φίλων καὶ πελατῶν τῆς. Διὰ τῶν μηνιαίων καὶ τριμηνιαίων ἐκδόσεων παρουσιάζονται τακτικῶς εἰς τὸ εὐρύτερον κοινὸν τὰ ζωτικὰ θέματα τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, διὰ δὲ τῶν ἐκτάκτων προβάλλονται εἰδικοὶ τομεῖς, ὡς ἡ Ἀποταμίεσις, ἡ Ναυτιλία, τὸ Ἐξαγωγικὸν Ἐμπόριον κ.ο.κ. Τέλος, δυνάμεθα τὰ μνημονεύσωμεν καὶ τὴν μόλις κυκλοφορήσασαν ἀγγλιστὶ ἐκδοσιν τῆς Τραπεζῆς διὰ τοῦς ὄρους καὶ τὰς προϋποθέσεις ἐγκαταστάσεως ἐπιχειρησεῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις ἀποτελεῖ χρήσιμον ὁδηγὸν διὰ ξένους κεφαλαιούχους καὶ ἐπιχειρηματίας ἐπιθυμοῦντας ὅπως προσθῶν εἰς ἐπενδύσεις ἐν Ἑλλάδι.

Δι' ὄλων τῶν ἐνεργειῶν τούτων ἡ Τράπεζα ἀποβλέπει νὰ καταστήθῃ ὀργανισμὸς κατ' οὐδὲν ὑστερῶν τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, μετὰ τῶν ὁποίων θὰ κληθῆ ὀλοὴν καὶ στενότερον νὰ συνεργάζεται μόλις πραγματοποιηθῆ ἡ οὐνδέσις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα.

IV. Αἱ Διαγραφόμεναι Προοπτικαί

Ἀύξησις οἰκονομικῆς δραστηριότητος — Ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν ἐπισκόπησιν τῶν ἐξελέξεων τοῦ παρελθόντος ἔτους προκύπτει διὰ τὴν πορεία τῆς οἰκονομίας ἡο γενικῶς ἱκανοποιητικὴ. Ἐνθαρρυντικὸν εἶναι ἰδίως τὸ γεγονός διὰ τὴν παραγωγὴν δραστηριότητος ἔτινε νὰ ἐναεῦρη τὸν ὑψηλὸν ρυθμὸν προόδου, τοῦ ὁποίου ἐπιβράδυνσιν εἶχον προκαλέσει κατὰ τὸ 1958 συμπτωματοκὰ καὶ ἐξωγενῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἰτία. Τὸ διὰ δὲ ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐπιτυγχάνεται μετὰ ταυτόχρονον διατήρησιν σταθερῶν νομισματικῶν καὶ συναλλαγμᾶ-

τικῶν συνθηκῶν ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρξαν ἐπιτυχεῖς αἱ καταβληθεῖσαι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως οσοιμητικαὶ προσπάθειαι, ὅπως ἡ οἰκονομία σιγηρῶς ἐπὶ εὐρύτερων βάσεων. Γενικῶς ἐδημιουργήθησαν ἐπαρκῆ περιθώρια, ὥστε παροδικαὶ ἀντιξοότητες νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίζονται ἀποτελεσματικῶς, χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς μέτρα περιοριστικὰ τῆς ἀτομικῆς ἢ επιχειρηματικῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Εἰς τοῦτο, θεδαίως, συνέβαλεν ἡ διαμόρφωσις εἰς τὸ κοινὸν καταλλήλου ψυχολογίας ἐκφρασομένης δὴ τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης τοῦ ἐπὶ τὴν σταθερότητα τοῦ ἐθνικοῦ νομισματοῦ καὶ τὴν εὐόλωνον προοπτικὴν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας. Ἀναγνωρίζεται, πράγματι, ὅτι ἔχουν ἀποθῆ κεντρικαὶ ἐπιδιώξεις τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ δαιτήρησις ὁμαλότητος εἰς τὰς νομιματικὰς καὶ τὰς συναλλαγματικὰς συνθήκας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων τῆς ἀναδιαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς μεταβάσεως αὐτῆς εἰς περισσότερο ἐξελιγμένης μορφῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος. Ἡ σημασία τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν κατανοεῖται πλήρως ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος παρέχει ἀμέριστον τὴν συμπαράστασίν του εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου. Ἡ συμπαράστασις αὕτη, ὡς ἀποτελοῦσα πρωταρχικὸν ὄρον εὐδοξίσεως τῆς κυβερνητικῆς προσπάθειας, ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλεστέραν ἐγγύησιν διὰ τὴν διαμόρφωσιν ἑνὸς καλυτέρου οἰκονομικοῦ μέλλοντος εἶναι συντόμως ἐφικτῆ.

Εὐεργετικαὶ ἐπιδράσεις τῶν ἐπενδύσεων—
 Ἡ προοπτικὴ διὰ τὸ προσεχὲς μέλλον ἐπιτρέπει πᾶσαν αισιόδοξιαν. Αἱ περισσότερο ἐνδείξεις πείθουν διὰ, ὑπὸ τὴν ᾧθησιν ζωηροτέρας ἐσωτερικῆς ζητήσεως, ἡ οἰκονομία διὰ πραγματοποιήσῃ νέαν πρόδον. Ἐκτὸς τῆς συντελεσθεῖσης ἀξήσεως τῶν εἰσοδημάτων, εἰς τὴν ἀνοδὸν τῆς συνολικῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος δὴ συμβάλλει ἐπίσης τὸ περαιτέρω ἠύξημένον πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων. Πέραν τῶν μονιμοτέρων ἀποτελεσμάτων ἐκ τοῦ ἐμπλουτισμοῦ τῆς Χώρας διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἔργων ὑποδομῆς, αἱ ἐπενδύσεις τοῦ δημοσίου τομέως συνιστοῦν οἰοῦδη πλέον παράγοντα ἀμείνων ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, μὴ περιλαμβανομένης τῆς ἀξίας τῶν πλοίων. οὐ ἐνισχύσεως τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς οἰκονομίας. Πράγματι, κατὰ τὸ 1960 αὗται ἀντεπροσώπευον ποσοτὸν ἀνώτερον τοῦ 1)3 τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, μὴ περιλαμβανομένης τῆς ἀξίας τῶν πλοίων. Εἰς τὰς νέας ἐπενδύσεις τοῦ Δημοσίου φαίνεται διὰ τὴν προσιθεῖν σημαντικῶς ἠύξημένη δαπάνη δι' ἰδιωτικὰς ἐπενδύσεις, ἰδίως εἰς τοὺς κατ' ἐξοχίην παραγωγικὸς τομεῖς.

Τὴν συνολικὴν δραστηριότητα τῆς οἰκονομίας ἐξακολουθεῖ, θεδαίως, νὰ προσδιορίζῃ εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν — παρ' ὅλην τὴν παρατηρουμένην ἀβέξουσαν ἀποσύνδεσιν — ἡ ἐξέλιξις τῶν γεωργικῶν ἐσοδειῶν, ἡ ὁποία ὑπό-

κειται πάντοτε εἰς τὰς ἐπιδράσεις τῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Ἐὰν αὖται ἐξελιχθῶσιν ὁμαλῶς καὶ ἀποφευχθῶσιν οὐραραὶ ζημίαι τῆς παραγωγῆς, πρέπει νὰ μὴ ἀποκλείεται τὸ ἐνδεχόμενον διὰ τὰ εἰσοδήματα τῆς ὑπαίθρου θὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ἀνώτερον μεταπολεμικόν των ἐπίπεδον. Ἡ πρόβλεψις αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν ἀναμενομένην λίαν προσεχῆ ἔναρξιν ἀποδόσεως τῶν ἀθρόων ὁμαδικῶν καὶ ἀτομικῶν ἐπενδύσεων εἰς ἔργα καὶ εἰς ἐξοπλισμόν, αἱ ὁποῖαι πραγματοποιοῦνται εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφέρειας μὲ συνεχῶς ἐντεινόμενον ρυθμὸν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἡ ἐκτέλεισις τῶν μεγάλων ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων καὶ ἡ προώθησις εἰδικῶν κατὰ περιοχὰς καὶ κατὰ προϊόντα προγραμμάτων ὁλοκληρώσεως τῆς προστασίας καὶ ἀναπύξεως τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας θέτουν τὰς βάσεις τῆς ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιιεργειῶν καὶ τῆς ἀναπύξεως τῶν περισσοτέρον ἐντατικῶν μορφῶν ἀγροτικῆς ἀπασχολήσεως. Ἐξ ἄλλου, θὰ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ δημιουργία τῶν βιομηχανικῶν ἐπεξεργασίας τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουν τὰ ἐργοστάσια ζαχάρους, καὶ παραγωγῆς λιπασμάτων. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀποδίδει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀμέσου ἀξιοποιήσεως τῶν δημιουργουμένων προϋποθέσεων αὐξήσεως καὶ διαφοροποιήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Πρὸς τοῦτο χρηματοδοτεῖ εἰς ἔκτασιν πρωτοφανῆ διὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν διπύργειαν ἐρευνῶν, τὴν κατάρτισιν μελετῶν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀγροτῶν. Ἐπίσης παρέχει εἰς τοὺς ἀγρότας ἰσχυρὰ κίνητρα, διὰ νὰ στραφῶσιν οὗτοι πρὸς τὰς ἐνδεικνυμένας καλλιιεργείας, καὶ διευκολύνει, διὰ νὰ αὐξήσουν τὰς ἐπενδύσεις των.

Ἡ αὐξήσις τῶν ἀγροτικῶν εἰσοδημάτων εὐλόγως προσδοκᾶται διὰ τῆς τονώσεως τῆς ζητήσεως θὰ ὠθήσῃ τὴν δασηριότητα τῆς μεταποιήσεως εἰς ἔτι ἀνώτερα ἐπίπεδα. Πράγματι, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἐπηρεάζεται ἀποφασιστικῶς ἀπὸ τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἀγοραστικῆς ἰκανότητος τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου, τοὺς ὁποίους καὶ ἐξοχῆν ἐφοδιάζει. Ἡρξισε, πάντως, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους νὰ ἐκδηλοῦται σαφέστερον ἢ τὰς μειώσεις τῆς ἐξαργιέσεως τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος ἀπὸ τὸ ἔπος τῆς ζητήσεως τῶν ἀγροτῶν καὶ ἡ εἰς αὐξανόμενην ἀναλογία ἰκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀστικῶν πληθυσμοῦ. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πραγματοποιουμένων ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τὴν μορφήν τόσοσιν τῆς ἰδρύσεως νέων ἐπιχειρήσεων ὁσόν καὶ τῆς ἀναεώσεως καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ ὑφισταμένων ἐγκαταστάσεων. Εἶναι ἀναμφισβήτητον διὰ νὰ ἐγγώρια προϊόντα προσίθονται συνεχῶς εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐνῶ βελτιοῦται ἡ ποιότης καὶ αὐξάνει ἡ ποικιλία τῶν παραγομένων ειδῶν.

Οἱ ἐθνοῖκοι παράγοντες πρῶτον ἀναπύξεως καὶ τὸ κυβερνητικὸν πρόγραμμα— Ἡ διαφανο-

μένη ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἐκτελέσεως ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν συνδρομὴν περιοριστέων ἐννοικῶν παραγόντων. Ἐν πρώτοις, ἤρχισε νὰ ἐκδηλοῦται ζωηρότερον τὸ ἐνδιαφέρον ξένων οἰκῶν, μεμονωμένως ἢ ἐν συνεργασίᾳ μὲ Ἕλληνας ἐπιχειρηματίας, ὅπως ἐπεκτείνουν ἐνταῦθα τὴν δραστηριότητά των. Ἡ προθυμία αὕτη δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὴν πιθανολογουμένην σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ εὐρύτερους οἰκονομικοὺς χώρους, εἰς τοὺς ὁποίους ἢ διεισδύουσιν ἑλληνικῶν προϊόντων κρινοῦται ἐφικτή. Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον, κατόπιν τῆς προσφάτου ἐθνικῆς πορείας τῶν σχετικῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἢ ἐπιφυλακτικότης τῶν ἡμετέρων ἐπιχειρηματιῶν φαίνεται δι᾽ ἤρχισε βαθμιαίως νὰ αἰρεται, παρουσιάζονται δὲ πληθύνοντα περιπτώσεις ἀναζητήσεως εὐκαιριῶν συνεργασίας μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐξ ἄλλου, ἢ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀνάθεσις εἰς εἰδικούς οἴκους τῆς καταρτίσεως συγκεκριμένων οἰκονομοτεχνικῶν μελετῶν δι᾽ ἔργα περιλαμβανόμενα εἰς τὸ Κρατικὸν Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως καὶ ἐνδιαφέροντα τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ἔδωσαν ἰσχυρὰν ὥθησιν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν σχετικοῦ ἐπιχειρηματικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἰδιαιτέρως ἀξιόλογος εἶναι ἡ ἀρξασμένη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οὐ ἐπιχειρηματιῶν ἢ ταχέα πραγματοποιήσις τοῦ τμήματος τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἴδρυσιν βασικῶν βιομηχανιῶν. Ἡ ἀρχομένη συντόμως ἀνέγερσις ὑψικαμίνου καὶ ἐργοστασίων παραγωγῆς ἀλούμινας καὶ ἀλουμινίου, τοῦτέστιν ἐγκαταστάσεων ἐπὶ γενεᾶς οὐζητούμενων ἀλλὰ μὴ πραγματοποιημένων, ὡς καὶ ἡ συνεχῆς ἐπέκτασις τῶν ἠλεκτροπαραγωγικῶν μονάδων, ἀναμφισβητήτως πείθουν δι᾽ ἡ ἐξαγγελία τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ οἰκονομία θὰ ἀποκτήσῃ ταχέως βαρεῖαν βιομηχανίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ στάδιον ὀρυστικῆς πραγματοποιήσεως.

Ἰδιαιτέρως ἀξιόλογος εἶναι ἡ ἀρξασμένη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οὐσηματικῆ καὶ εἰς εὐρείαν κλίμακα προώθησις τῶν ἐρευνῶν τοῦ ὑπεδάφους διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πετρελαίων καὶ ἀερίων. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναζητήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀξιοποιήσεως νέων πλοιοπαραγωγικῶν πηγῶν ἀναμένεται δι᾽ ἡ θὰ προκύψουν σημαντικαὶ ὠφέλειαι διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν.

Τὸ πραγματικὸν κεφάλαιον τῆς Χώρας συνεχῶς ἐμπλουτίζεται διὰ τῶν ἐκτελουμένων ὑπὸ τοῦ Κράτους ἔργων οἰκονομικῆς ὑποδομῆς καὶ διὰ τῶν ἀνεγειρομένων ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας παραγωγικῶν ἐγκαταστάσεων. Ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐπενδύσεων τούτων ἀναμένεται ἡ βαθμιαία μείωσις τῆς ἐξαρτήσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπήν, ἀλλὰ καὶ ἡ διαφοροποίησις τῆς παραγωγῆς. Ἡ τελευταία αὕτη, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν δημιουργίαν νέων προϊόντων, θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν στενωτέραν κάθεισιν καὶ ὀριζοντίαν σύνδεσιν τῶν ἐγχωρίων ἐπιχειρήσεων μετὰξὺ των καί, ὡς ἐκ τούτου, θὰ ὀδηγήσῃ

εις την σταδιακήν ένοποίησην τής οικονομίας, ή όποία ούτω θά αποκτήσῃ τήν έλλειπουσαν σήμερον ώλοκληρωμένην μορφήν. Είναι προφανές, συνεπώς, ή εύεργετική επίδρασις, τήν όποίαν θά έχη επί του έπιπέδου τής απασχόλησεως και του ύψους του έθνικου εισοδήματος ή επίτευξις τής τεθείσης υπό τής Κυβερνήσεως επιδιώξεως, όπως άφ' ένός μόνον γίνῃ πλήρης εκμετάλλευσις τών δυνατοτήτων έγχωρίου παραγωγής βασικών γεωργικών και μεταλλευτικών πρώτων ύλών και άφ' έτέρου ίδρυθούν διομηχανία αξιοποίησεως τούτων.

Η προσπάθεια να προσδοτῇ μεγαλυτέρα αυτοδυναμία εις τήν ελληνικήν οικονομίαν εσχεδιάσθη και καταβάλλεται έντός πλαισίων προσδιορισμένων από τήν προσεχῆ σιενωτέρα συνεργασίαν μετά τών ανεπτυγμένων διομηχανικών χωρών τής Δύσεως. Η ανάπτυξις όμως τής Χώρας εις τά πλαίσια ταύτα προϋποθέτει δι αι οικονομικαί δραστηριότητες δύναται να εξελιχθούν υπό διεθνώς ανταγωνιστικάς συνθήκας. Τότε μόνον θά αναφανούσιν τά πλεονεκτήματα τής ευρύτερας αγοράς και θά καταστῆ δυνατή ή δριστική επίλυσις του προβλήματος τής πλήρους απασχόλησεως. Κατά τας διαπραγματεύσεις τής μετά τής αντιπροσωπείας τής Κοινῆς Ἀγοράς, ή Κυβέρνησις έξασφάλισεν υπέρ τών υφισταμένων μόν φορέων τής παραγωγής εύλογον προθεσίαν όπως έξοικειωθούν πρός τας επικρατούσας εις τας έξ χώρας συνθήκας, υπέρ τών νεοαναπισσομένων δέ δραστηριοτήτων τήν αναγκαίαν εις ταύτας «εκπαιδευτικήν» προστασίαν. Ἀλλά και εις τήν λήψιν θετικών μέτρων προσέβη ή Κυβέρνησις, ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως τά παραχωρηθέντα περιθώρια προσημογῆς τής ελληνικῆς οικονομίας και να καταστούν από πάσης άπόψεως ανταγωνιστικά τά έγχώρια προϊόντα. Τά μέτρα ταύτα αναφέρονται τόσον εις τήν κατάρτισιν και τήν έναρξιν εφαρμογῆς ευρυστάτου προγράμματος αναδιοργανώσεως τής παιδείας, με ιδιαίτεραν έμφασιν εις τήν έξύψωσιν τής τεχνικῆς και επαγγελματικῆς αποδόσεως τών εργαζομένων, όσον και εις τήν άνανέωσιν και τόν εκσυγχρονισμόν τών υφισταμένων παραγωγικών εγκαταστάσεων.

Τό 1960 ήτο τό πρώτον έτος εφαρμογῆς του δριστικού Προγράμματος Οικονομικῆς Ἀνατύξεως. Τά ήδη πραγματοποιηθέντα, χάρις εις τας συστηματικάς και ώλοκληρωμένας ενεργείας τής Κυβερνήσεως και με τήν συμπράξιν τών φορέων τής παραγωγῆς, πείθουν δι οι στόχοι οι τεθέντες εις τό Πενταετές Πρόγραμμα τείνουν να επιτευχθούν έντός τών καθορισθέντων χρονικών όρίων.

V. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Προσελήψεις και κατανομή τών Ἀποταμιεύσεων — Κατά τά τελευταία έτη αι συσσωρευόμεναι εις τά πάσης φύσεως πιστωτικά ίδρύματα νέα καταθέσεις απέκτησαν βαθμιαίως αξιού-

σαν σημασίαν ὡς μέσα ἱκανοποιήσεως τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας.

Ἡ φάσις καὶ τῆς μερικῆς ἔστω καλύψεως τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας διὰ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου φαίνεται διὲ παραῆλθεν ὀριστικῶς. Πράγματι, ἡ ὅλως περιορισμένη αὔξεισι τῶν χορηγήσεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὑπερκαλύπτεται ἀπὸ τὰς ἐπιβαλλομένας ἐπὶ τῶν καταθέσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν δεσμεύσεις, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν διοχετευόμενα κεφάλαια τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν. Οὕτως, αἱ καταθέσεις ἀπέβησαν, ἐν τῇ οὐσίᾳ, ὁ μοναδικὸς παράγων διενεργείας νέων χρηματοδοτήσεων.

Ἀποκλειστικοὶ σχεδὸν φορεῖς τῆς πίστεως ἐξυπηρετοῦντες τὸν κόσμον τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν παραμένον πάντοτε παρ' ἡμῖν αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι. Αὗται καὶ μόνον ἐπωμίζονται τὸ ἔργον τῆς χρηματοδοτήσεως, τόσον τοῦ συνόλου τῆς τρεχούσης παραγωγῆς, ἐξαιρέσει τῆς γεωργίας, ὅσον καὶ ὑψηλῆς ἀναλογίας τῶν μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς μεταποιήσεως, ἀπὸ τινος δέ, καὶ εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, τῶν βραχυπροθέσμων καὶ μεσοπροθέσμων πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Προϋπόθεσις διὰ τὰ δύνηθῶν τὰ ἀνταποκριθῶν ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν εἶναι, βεβαίως, ἡ εἰς αὐτὰς παροχὴ τῆς εὐχερείας ὅπως προσελκύουν τὴν ἀναγκαίαν ἀναλογίαν τοῦ κατ' ἔτος δημιουργουμένου ἀποταμιεύματος.

Ἐξεταζόμεναι μακροχρονίως, αἱ χρηματοδοτήσεις, αἵτινες διενεργοῦνται ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, θὰ βαίνουν συνεχῶς αὐξανόμεναι. Τοῦτο δὲ διὰ δύο βασικοὺς λόγους: Πρῶτον, προγραμματίζεται σταθερὰ καὶ σχετικῶς ἔντονος αὔξεισι τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Αὕτη, ἐφ' ὅσον θὰ πραγματοποιηται, θὰ πολλαπλασιασθῆ ἀναποφύκτως τὰς συνολικὰς πιστωτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐπιχειρήσεων παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ μεγάλου ὄγκου ἀγαθῶν. Δεύτερον, ἐξακολουθοῦν σήμερον τὰ ὑφίστανται κλάδοι καὶ δραστηριότητες οὐδόλως ἢ μερικῶς μόνον δικαιούμενοι τραπεζικῶν πιστώσεων, βάσει τῶν ὑφισταμένων κανόνων τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ βαθμιαία ἄρσις τῶν διατηρουμένων περιορισμῶν θὰ δημιουργήσῃ, ὡς ἐκ τούτου, πρόσθετον ζήτησιν πιστώσεων, ὡς ἄλλοτε συνέβη κατὰ τὸ 1960.

Αἱ καταθέσεις παραμένον εἰσέτι διὰ τὰς ἐμπορικὰς τράπεζας ἡ καθιερωμένη μορφή συγκεντρώσεως πιστωτικῶν μέσων. Ἀπὸ τινος ὁμοῦ διαγράφεται τὸ ἐνδεχόμενον τὰ ἀποδειχθῆ ἀνεπαρκῆς τὸ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τραπεζῶν ἀπομὸνον τμῆμα ἐκ τῶν παρ' αὐταῖς συγκεντρουμένων καταθέσεων διὰ τὴν κάλυψιν αὐξανόμενων πιστωτικῶν ἀναγκῶν. Ἡ ἀνεπάρκεια αὕτη τείνει τὰ δημιουργήσῃ πρόβλημα, ὀφείλεται δὲ κυρίως εἰς τοὺς

ἀκολούθους παράγοντας : Ἐν πρώτοις, ἡ ἀναλογία τῶν ἀποταμιεύσεων, αἰτινες διοχετεύονται εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας, ἐπηρεάζεται μειωτικῶς, ἴσως ἐκ τοῦ προσφάτως καθιερωθέντος διαφορισμοῦ τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων Ταμειτηρίου ὑπὲρ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμειτηρίων καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ὅσον καὶ ἐκ τῆς σιαθερῶς ἐπεκτεινομένης προσφυγῆς τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένων Ὄργανισμῶν εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίων.

Ἐξ ἄλλων, καθιερώθη ἡ ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπέζων χρηματοδότησις τῶν ἀναγκῶν τοῦ δημοσίου τομέως διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑπ' αὐτῶν ἐπενδύσεως ποσοστοῦ τῶν καταθέσεων τῶν εἰς ἔντοκα γραμμάτια. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον προσφάτως ἠϋξήθη ἀπὸ 10ο)ο εἰς 18ο)ο, προστίθεται εἰς τὸ ἐξ 8ο)ο ποσοστὸν ὑποχρεωτικῆς ἀνακαταθέσεως παρὰ τῆ Κεντρικῆ Τραπέζῃ. Πέραν αὐτῶν, ἐπιβάλλονται ἀκόμη αἱ γνωσταὶ ἐποχιακῆς φύσεως δεσμεύσεις κατὰ τοὺς τρεῖς χειμερινοὺς μῆνας.

Τέλος, πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ἐστερηθῆ ἡ Τράπεζα τοῦ προνομίου, ὅπερ εἶχε παραχωρηθῆ εἰς αὐτὴν διὰ τῆς Συνθήκης τῆς Γενεύης, νὰ κατατίθεται παρ' αὐτῆ καὶ μόνον ἀποκλειστικῶς τὰ νέα κεφάλαια τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν, δι' ὃ καὶ θὰ πρέπει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τοῦλάχιστον νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἀνακατατεθὲν μῆμα.

Τὰ ὑψηλὰ ποσοστὰ δεσμεύσεως τῶν παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τράπεζα καταθέσεων καὶ ἡ μὴ συμμετοχὴ τῆς εἰς τὴν ἀνακατανομὴν τῶν νέων κεφαλαίων τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν δὲν ἐδημιούργησαν εἰς αὐτὴν προβλήματα κατὰ τὰ παρελθόντα δύο ἔτη. Καὶ κατὰ μὲν τὸ 1959 τοῦτο ὠφείλειτο εἰς τὴν διατήρησιν τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν ἐν συνδικασμῶ πρὸς τὴν χαλαρὰν δραστηριότητα τῆς οἰκονομίας, συνεπεία τῶν ὁποίων ἡ ἀξιοποίησις τῶν καταθέσεων συνήντα δυσκολίαν. Κατὰ τὸ 1960, ἐξ ἄλλου, ἡ ὑπαρξίς ἀδρανῶν καταθέσεων ἀπὸ τὸ προηγούμενον ἔτος κατέστησε δυνατὴν τὴν ἀνταπόκρισιν εἰς τὰς ἠϋξημένας πιστωτικὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας, κατόπιν τῆς ἀναζωογονήσεως αὐτῆς καὶ τῆς ἐλευθερωτέρας πιστωτικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀρχῶν. Ἀκριβῶς ὅμως ἡ δυνατότης προσφυγῆς εἰς τὰ μὴ ἀξιοποιηθέντα προηγούμενως καὶ ἀδρανῶν διαθέσιμα τῆς Τραπέζης συνεκάλυψεν ἐπὶ χρονικόν τι διάστημα τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀναφερομένου προηγούμενως προβλήματος.

Ἡ προοπτικὴ ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδου τῆς οἰκονομίας, ὡς ἐλέχθη ἤδη, διαγράφεται εὐδαίμων διὰ τὸ προσεχὲς μέλλον. Εἶναι, συνεπῶς, ἐπιβεβλημένη ἡ ἀπὸ τοῦδε ἀναζητήσις προσφύρων λύσεων εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἐξασφαλίσεως ἐπαρκειᾶς μέσων διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐμπορικῶν τραπέζων, εἰς ἑκτασιν καὶ κατὰ τρε-

πον ἀναποκρινόμενον πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ τὰς γενικωτέρας ἐπιδιώξεις τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ἡ σοβαρότης τοῦ προβλήματος καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισίν του ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως. Ἡ θέσις τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς ἐν προκειμένῳ δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὰς ἐν συνεχείᾳ διατυπούμενας προτάσεις.

Ἡ διαφοροποιήσις τῶν ἐπιτοκίων -- Ὡς γνωστόν, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1960 αἱ καταθέσεις εἰς τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια ἠνυπόθησαν δι' ἐπιτοκίου κατὰ 1)20)ο ἀνωτέρου ἔναντι τῶν καταθέσεων ταμιευτηρίου τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἐγένετο τελευταίως καὶ ὑπὲρ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ ποσοστοῦ 1)40)ο. Εἶναι, θεβαίως ἀκόμη πρόωρον διὰ νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἔκτασις τῆς ἐπιδράσεως τὴν ὅποιαν θὰ ἔχη ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀποταμιευτῶν καὶ ἐπὶ τῆς κατανομῆς τῶν καταθέσεων ἢ ἰδιαιτέρα μεταχειρίσεως τῶν ἀνωτέρω πιστωτικῶν ἰδρυμάτων. Δὲν εἶναι ὅμως δυσχερὲς ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐπιμηθῶν, εἰς γενικὰς γραμμάς, αἱ πιθαναὶ συνέπειαι αὐτῆς ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς διαρθρώσεως τῶν συνολικῶν καταθέσεων. Λύνεται, πράγματι, νὰ θεωρηθῇ βέβαιον δι' ὁ ρυθμὸς δημιουργίας νέων λογαριασμῶν εἰς τὰ προσφέροντα ὑψηλότερον ἐπιτόκιον ἰδρύματα θὰ ἐπιταχυνθῇ εἰς θάρος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἐνῶ δὲν πρέπει νὰ ἀποκλείεται ἀκόμη καὶ μεταφορὰ καταθέσεων ἀπὸ τὰς δευτέρας εἰς τὰ πρῶτα.

Ἀντιμετωπίζον, συνεπῶς, ἀπὸ ἑνός, αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι ἀναγωνισμὸν εἰς τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἐτησίου ἀποταμιεύματος. Ἀνοκόλως δυνατόν ἐστὶ νὰ ἀνεύρωμεν βάσιμα ἐπιχειρήματα διὰ τὴν καθιέρωσιν προνομιακῆς μεταχειρίσεως ὠρισμένων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων εἰς τὸ θέμα τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων. Θὰ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸ μέτρον οἰκονομικὴν τινα σκοπιμότητα, ἐνῶ ἡ παροχὴ κινήτρον ἦτο δρος ἀπαραίτητος διὰ τὴν συγκέντρωσιν προσθέτων ἀποταμιεύσεων, τραπεζομένων ἄλλως εἰς διαφόρους μορφὰς μὴ ἐλεγχόμενων τοποθετήσεων, ἢ ἀκόμη διὰ τὴν προσέλκυσιν εἰδικῶν κατηγοριῶν καταθετῶν ἀποθετῶν, ἐλλείψει ἐξοικειώσεως, ἢ μὴ δυναμένων νὰ συναλλάσσονται μὲ τὰς ἐμπορικὰς τραπεζάς. Ὅτι δὲ ὅμως τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια οὔτε ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἔχουν, πρὸς τὸ παρόν, ἰδίαν πελατεῖαν καταθετῶν, διάφορον δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς συναλλασσομένους μὲ τὰ Ταμιευτήρια τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Αἱ τελευταῖα, ἐξ ἄλλου, δὲν ἔχουν τὴν εὐχέρειαν σήμερον νὰ παράσχουν εἰδικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ πλῆθος τῶν καταθετῶν, ὥστε νὰ ἐξουδετερώσουν τὸ ὑπὲρ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς πλεονέκτημα τοῦ ὑψηλοτέρου ἐπιτοκίου. Εἶναι, πράγματι, γνωστὸν δι' ἡμῖν οἱ πλείστοι τῶν καταθετῶν Ταμιευτηρίου τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν δὲν διατηροῦν κατὰ κανόνα μετ' αὐτῶν ἄλλον δεσμόν.

Ἐπιτὸς τούτου ὁμως ἰδέται τὸ ἐρώτημα : ποῖοι οκοποὶ ἐξυπηρετοῦνται διὰ τῶν διοχειουμένων εἰς τὰ εἰδικὰ πιστωτικὰ ἠϋξημένων καταθέσεων; Τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμειυτήρια χορηγοῦν κατὰ κύριον λόγον στεγασικὰ δάνεια εἰς ὠρισμένην τάξιν ὑπαλλήλων. Τὰ ὄρια ὁμως τῆς ἐργασίας αὐτῆς προσδιορίζονται ὄχι ἀπὸ τὸ ἕνος τῶν δαθεσίμων τῶν Ταμειυτηρίων ἀλλὰ ἀπὸ γενικωτέρας νομοματικῆς περιοχομένου σταθμίσεως τῶν Νομοματικῶν Ἀρχῶν. Χορηγοῦν ἐπίσης δάνεια εἰς μικροτέρας ἐπιφανείας Δημοσίους Ὀργανισμούς, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς ἀνταγωνίζονται τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς, ἀποστεροῦντα ταύτας ἐργασιῶν τῆς ἀρμοδιότητός των. Ὅπως δὴ ποτε, αἱ χορηγήσεις τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμειυτηρίων, ἐν τῷ συνόλω των, εἶναι ζήτημα ἐὰν καλύπτουν τὸ 1)3 τῶν εἰς αὐτὰ καταθέσεων. Ἡ διαφορὰ, κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος, ἀνακατατίθεται εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς, καὶ μάλιστα μὲ προνομιακὸν ἐπιτόκιον. Ὡς ἐκ τούτου, καὶ ἂν ἀκόμη ἀπεφασίζετο ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ προγράμματος στεγασικῶν δανείων, τὰ Ταμειυτήρια εἶναι εἰς θέσει ἐπὶ μακρὸν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν ὑφιοταμένων διαθεσίμων των. Δὲν χρειάζονται, ουνεπῶς, περισσότερα κεφάλαια.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀγροικὴν Τράπεζαν, τὸ πρόβλημά της, νομίζομεν, εἶναι δυνατὸν νὰ εὔρη τὴν λύσιν του μόνον διὰ τῆς ἀπὸ μακροῦ συζητουμένης προικοδοτιήσεώς της, ὄχι δὲ διὰ τῆς εἰς ἄραος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἐννοίας της εἰς τὴν προσέλκυσιν καταθέσεων ἀπὸ τὰ ἀστικὰ κέντρα. Ἐὰν ἡ ΑΤΕ ἀποδέλη νὰ καταστοῦν αἱ καταθέσεις ὑπολογισμὸς συντελεστοῦ εἰς τὴν διενέργειαν τῶν χρηματοδοτήσεών της, θὰ πρέπει νὰ ἀναζητήσῃ ταύτας μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν, τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετεῖ, ἀποδομένη εἰς εἰδικὴν πρὸς τοῦτο προσπάθειαν διαφωτισεῶς των καὶ οργανομένη καταλλήλως. Ἐπιβάλλεται ὅθεν νὰ ἀνασταλῇ πρὸς τὸ παρὸν ἡ διαφοροποιήσις τῶν ἐπιτοκιῶν τῶν ταχυδρομικῶν ταμειυτηρίων καὶ τῆς Ἀγροικῆς Τραπεζῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἀφ' ἑτέρου, τοῦλάχιστον μέχρις οὗ οσοιτηματικῶς ἀναλαμβανομένη ἐκ μέρους δλων τῶν ἐνδιαφερομένων φορέων ἀπὸ κοινῆς προσπάθειας προωθήσεως τῆς ροπῆς πρὸς κατὰθεσιν ἀρχισίη νὰ ἀποδίδῃ καρπός. Διὰ τῶν μέτρων αὐτῶν θὰ ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις εἰς τὸ θέμα τῆς προσελκίσεως τῶν ἀποταμιεύσεων, τιθεμένου τέρματος εἰς τὸν διενεργούμενον εἰς ἄραος τῶν Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἀνταγωνισμὸν.

Αἱ ἐκδόσεις δημολογικῶν δανείων. — Ἀπὸ τοῦ 1956, ὅποτε ἀπεκαταστάθη ἡ ὁμαλότης εἰς τὰς νομοματικὰς συνθήκας καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν δραχμὴν, αἱ ἀποταμιεύσεις τοῦ κοινῆς καὶ τὰ διαθέσιμα τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπενεδύοντο εἰς κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, εἰρέποντο πρωτίστως, ὡς ἐλέχθη ἤδη, εἰς τὰς θυρίδας τῶν πιστωτικῶν Ἰδρυμάτων. Ἐκιοτε προσεφέρθησαν σταδιακῶς νέαι εὐκαιρία

εἰς τοὺς ἀποταμιευτάς. Τὸ πρῶτον βῆμα ὑπῆρξεν ἡ τακτικὴ κατ' ἔτος ἔκδοσις ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η. ὁμολογιακῶν δανείων. Ἡ πρόθυμος ἀνταπόκρισις τῶν ἀποταμιευτῶν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ΔΕΗ, ὅπως ἐπικοινωνῆ ἀπ' εὐθείας μετ' αὐτῶν ἐπεβεβαίωσε τὴν ἐδραίων τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα καὶ ἀπειτέλεσεν ἐκδήλωσιν τῆς αἰσιοδοξίας διὰ τὴν προοπτικὴν ἀναπτύξεως τῆς Χώρας. Ἀνάλογον ἐπιτυχίαν εἶχε, κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, τὸ καλυφθὲν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ ἰδιωτῶν δάνειον τοῦ Δημοσίου, παρὰ τὴν διεθνή νομισματικὴν ἀνωμαλίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνεπιεί τῆς κρίσεως τοῦ δολλαρίου.

Ἡ τακτικὴ ἐφεξῆς προσφυγὴ τοῦ Δημοσίου καὶ Δημοσίων Ὁργανισμῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν ὁμολογιακῶν δανείων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἀσφαλῶς ὑγιὲς τρόπος συγκεντρώσεως κεφαλαίων. Συγχρόνως, διὰ τοῦ ἐθισμοῦ τοῦ κοινοῦ εἰς τὴν ἀνάληψιν χρηματιστηριακῶν τίτλων, τίθενται αἱ θάσεις θαυμασίας δημιουργίας παρ' ἡμῖν ἀγορᾶς κεφαλαίου. Θὰ ἦτο ὅμως οὐκ ὀπιμὸν νὰ ὑπομνησθῆ, ὅτι, σήμερον τοῦλάχιστον, ἡ ἀνάληψις τῶν δανείων αὐτῶν πραγματοποιεῖται ἐν πολλοῖς ἀπὸ τὰ ἴδια ἄτομα τὰ ὁποῖα συνήθως τοποθετοῦν τὰς ἀποταμιεύσεις τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας. Δὲν φαίνεται, δηλαδὴ, ὅτι διὰ τῶν ὁμολογιακῶν αὐτῶν ἐκδόσεων κινητοποιοῦνται — τοῦλάχιστον εἰς ἀξίαν λόγου κλίμακα — κεφάλαια πρόθετα τῶν ὄσων θὰ διωχθεύοντο ἄλλως εἰς τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα. Ταῦτα θὰ πρέπει, συνεπῶς, νὰ στηρίζωνται, ἐφ' ὅσον συνεχισθοῦν αἱ ἐκδόσεις τοῦ Δημοσίου — πολὺ δὲ περισσότερον ἐὰν ἐπικταθοῦν — ἐπὶ μικροτέρας ἢ ἄλλοτε ἀναλογίας τῶν προσφερομένων ἀποταμιεύσεων, δεδομένου ὅτι μέρος τούτων θὰ τρέπεται πρὸς τὰ ἐκδιδόμενα ὁμολογιακὰ δάνεια.

Στὰ θ μ ι σ ι ς ἀ ν τ ι α λ λ α γ μ ᾶ τ ω ν — Οὐδόλως ἀμφοδῆ τοῦμεν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν ἐκδόσεως ὁμολογιακῶν δανείων. Ὅπως ὅποτε ὅμως ἡ ἐπιτυχία τῶν ὁμολογιακῶν δανείων ὀφείλεται βασικῶς εἰς τὸ ὅτι εἰλικύθησαν οἱ ἀποταμιευταὶ ἀπὸ τὰ παρεχόμενα, ἔναντι τῆς δεομένης τῶν κεφαλαίων τῶν ἀνταλλαγμάτων. Ταῦτα συνίστανται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν εἰρήραν τοῦ δολλαρίου δι' ἀμφοτέρας τὰς ἐκδόσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸ ὑψηλότερον τοῦ τρέχοντος ἐπιτόκιον τοῦ δανείου τῆς ΔΕΗ καὶ εἰς τὸν συνδυασμὸν μὲ λαχίστον τοῦ δανείου τοῦ Δημοσίου. Πιστεῖομεν, συνεπῶς, ὅτι ἡ πολιτικὴ παροχῆς ἀνταλλαγμάτων εἰς τοὺς ἀποταμιευτάς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν ἐπιβάλλεται νὰ καθορίζεται μὲ πολλὴν προσοχήν, ἀφοῦ προηγουμένως λεφθοῦν ὑπ' ἑνὴν ὅσον τὰ δεδομένα τῆς ἀγορᾶς. Ἰδιαίτερος θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγεται ἡ ἰσχυρὸς τῆς ἀγορᾶς τῶν κεφαλαίων διὰ τῆς ἐκδόσεως δημοσίων δανείων μὲ ἀποδόσεις αἰσθητῶς μεγαλυτέρας τῶν ἐπιτοκίων κα-

ταδέσεων. Πρέπει επίσης επιμελῶς νὰ σταθμίζονται αἱ συνολικαὶ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπωφεληθῆται ὁ τομεὺς τοῦ Δημοσίου εἰς βάρος τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Μειοσκεπῶν δὲ εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τοῦτο αἱ τελευταῖαι αὗται, διότι ἀδυνατοῦν νὰ παράσχουν ἐξ ἴσου μὲ τὸ Δημόσιον ἐλκνοτικὰ ἀνταλλάγματα. Καὶ εἰς ἄλλας χώρας παρετηρήθη, ἰδίως κατὰ τὴν πρώτην μεταπολεμικὴν περίοδον τῶν ἠδξημένων ἀναγκῶν, ἡ τάσις προτάξεως τῶν συνολικῶν εἰς κεφάλαια ἀπαιτήσεων τοῦ δημοσίου τομέως, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς νὰ ἰκανοποιῆται ἐξ ὑπολοίπου. Ἀνεγνωρίσθη ὅμως διὲν ἡ τακτικὴ αὕτη δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἐκτροπὴν τοῦ ρεύματος τῶν ἀποταμιεύσεων ἐκ τῆς σκοπιμότητος κατευθύνσεως, πάντως δὲ εἰς ἀποθάρρυνον τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας. Αἱ συνολικαί, συνεπῶς, ἰδιωτικαὶ καὶ δημοσίου, ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας εἰς χρῆμα καὶ εἰς κεφάλαια θὰ πρέπει ἐκάστοις νὰ προσδιορίζονται καὶ νὰ ἰεραρχοῦνται, παρεχομένης εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκθέτουν τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόψεις των. Τοῦτο δύναται νὰ πραγματοποιηθῆται μέσῳ τῆς Γνωμοδοτικῆς Ἐπιτροπῆς Τραπεζῶν, ὁ συμβουλευτικὸς ρόλος τῆς ὁποίας ἐν προκειμένῳ κρίνεται ὡς ἐξαιρετικῶς χρήσιμος. Δὲν εἶναι ἀσφαλῶς δυνατὸν νὰ ἀμφισβητηθῆ διὲν αἱ ἀπόψεις τῶν Τραπεζῶν εἶναι βαρύνουσαι διὰ τὴν ὠλοκληρωμένην ἐξέτασιν τοῦ θέματος καὶ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς καταστάσεως, δεδομένου διὲν αὗται εἶναι, ὡς ἐκ τῆς ἀποστολῆς των, περισσότερο ἐγγὺς πρὸς τὰ πράγματα. Ἀναλόγως τῶν ἐπισημαινομένων ἀναγκῶν, εἶναι σκόπιμον νὰ προγραμματίζεται ἡ πολιτικὴ προσφυγῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίων, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως χρόνου ἐκδόσεως τῶν δανείων καὶ ὕψους αὐτῶν, ὅσον καὶ παρεχομένων ἀνταλλαγμάτων.

Αἱ δεσμεύσεις τῶν καταθέσεων — Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀναγνωρίζει πλήρως τὴν σκοπιμότητα τῆς ἀντιλήσεως κεφαλαίων ἀπὸ τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἡ ἡμετέρα Τράπεζα εἶναι πρόθυμος νὰ συμβάλῃ, καὶ συμβάλλει οὐσιωδῶς ἀπὸ ἐτῶν, εἰς τὴν διοχέτευσιν πόρων εἰς τὸ Δημόσιον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν των ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ μετάβασις εἰς ἀνωτέραν φάσιν οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραβλέπεται διὲν ἡ δέσμευσις τοῦ τοῦ τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας καταθέσεων διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν περιορίζει ἀντιστοίχως τὰ διαθέσιμα των διὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐπιχειρηματικοῦ τομέως. Ἄλλ' ἡ ἰκανοποίησις τῶν τελευταίων τούτων δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐπιτακτικὴ, προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ θαυμαία προώθησις τῆς παραγωγῆς εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα καὶ ἡ διενέργεια ἐπενδύσεων πρὸς ἐπέκτασιν, συμπλήρωσιν καὶ ἀνανέωσιν τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ.

Ἴνα, ὅθεν, μὴ ἀποβῇ εἰς βάρος τῶν δικαιολογημένων πιστωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ἢ διοχέτευσις τραπεζικῶν διαθεσίμων εἰς τὸν προϋπολογισμόν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, θὰ πρέπει τὸ ποσοστὸν δεσμεύσεως τῶν καταθέσεων νὰ καθορίζεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνεται ἰσορροπία μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Τοῦτο σημαίνει διὸ ὁ καθορισμὸς τοῦ ποσοστοῦ πρέπει νὰ γίνεται ἐκείποτε μετὰ προσεκτικὴν σιᾶθμιον τῶν γενικωτέρων χρηματοδοτικῶν ἀναγκῶν.

Προτεινόμεν, κατὰ συνέπειαν, ὅπως τὸ ὕψος τοῦ ἐν λόγῳ ποσοστοῦ προσδιορίζεται κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν Τραπεζῶν, παρεχομένης εἰς αὐτὰς τῆς εὐχερείας ὅπως θέτουν ὑπ' ὄφιν τῶν ἀρμοδίων τὰς διαγραφόμενας προοπτικὰς τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀγορᾶς χρήματος καὶ κεφαλαίων. Συγκεκριμένως, ἢ διὰ τὸ τρέχον ἔτος προοπτικὴ εἶναι διὸ αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως θὰ εἶναι αἰσθητῶς ἠϋξημένοι, δεδομένου διὸ ἀναμένεται ἔντασις τῆς καθ' ὄλου οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ὡς ἐκ τούτου, θέλει πιθανώτατα ἀποδειχθῆ ὑψηλὸν τὸ νῦν ποσοστὸν δεσμεύσεως ἐκ 180)ο καὶ θέλουν ἐνδεχομένως παρεμβληθῆ δυοχέρεια εἰς τὴν ἐπαρκῆ χρηματοδότησιν παραγωγικῶν επιχειρηματικῶν ἀναγκῶν. Ὡς ἐκ τούτου νομίζομεν, διὸ ἐν ὄψει τῆς τακτικῆς ἐφεξῆς ἐκδόσεως δημοσίων παραγωγικῶν δανείων, διὰ προσφυγῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίων, ἐνεκνῦνται ἢ ἀπανεξέτασις τῆς προσφάτως ἀποφασισθείσης αὐξήσεως τοῦ ποσοστοῦ δεσμεύσεως ἀπὸ 100)ο εἰς 180)ο.

Ὅπως ὁποῦντο, πρὸς ἀποφυγὴν δημιουργίας προβλήματος ρευστότητος ἐξ ἐποχικῶν ἢ ἐκτάκτων λόγων, προτεινόμεν ὅπως παρασχεθῆ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἢ εὐχέρεια χρησιμοποίησεως ἀπὸ τοῦδε καθοριζομένης ἀναπροεξοφλητικῆς πιστώσεως εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν.

Ἡ ἐντιονωτέρα προσέκλυσις ἀποταμιεύσεων εἰς τὰς Τραπεζὰς — Πέραν τῶν ἐπίσημανθέντων ἤδη προβλημάτων, ἀφορώτων τὰ διαθέσιμα τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ὑφίσταται ἐπίσης τὸ πρόβλημα τῆς ἐντιονωτέρας προσελκύσεως ἀποταμιεύσεων εἰς τὰς Τραπεζὰς. Ἀποτελεῖ πεποϊθήσιν μας διὸ αἱ καταθέσεις εἰς τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα εἶναι δυνατὸν νὰ διευρυνθοῦν σημαντικῶς περαιτέρω. Ἡ ἀποψὶς αὕτη σιηρίζεται ἐπὶ τῆς διαπιστώσεως διὸ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1960 αἱ συνολικαὶ καταθέσεις ὡς ποσοστὸν ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐξηκολούθουν νὰ ὑστεροῦν ἔναντι τοῦ 1938, παρ' ὄλου διὸ καὶ τότε ἡ ἀναλογία παρ' ἡμῖν ἦτο μικροτέρα ἀπὸ 8,τι ἦτο εἰς ἄλλας χώρας. Δεδομένου διὸ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1938 καὶ 1960 τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη, βελτιωθὲν ἰδίως μεταξὺ τῶν μέσων καὶ κατωτέρων εἰσοδημάτων τάξεων, θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ διὸ ἡ ἔντασις τοῦ ρυθμοῦ εἰσορῆς καταθέσεων εἰς τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα εἶναι κυρίως θέμα διαφωτισεως τοῦ κοινοῦ, διὰ τῆς καταβολῆς πρὸς τοῦτο ουστηματικῆς προσπαθείας.

Προτεινόμεν, συνεπῶς, ὅπως τὸ θέμα γίνῃ ἀντικείμενον ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετωπίσεως Νομισματικῶν Ἀρχῶν καὶ πιστωτικῶν ἰδρυμάτων. Ἡ ἐπιδίωξις ἐντονωτέρας προσελκίσεως καταθέσεων ἐπιβάλλεται νὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν προσπάθειαν ἐθιμοῦ τῶν ἀποταμιευτῶν εἰς τὰς καταθέσεις μακροτέρας προθεσμίας. Θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς προσπαθείας αὐτῆς, ἃν καὶ εἶναι ἐξηοραλισμένη, θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον. Συνεπῶς, θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιοθῇ ὡς θέμα μακρᾶς προῆς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν προσέλκυσιν καταθέσεων ἀμέσου ἀναλήψεως, ἡ ὁποία δύναται συντόμως νὰ ἀποδώσῃ.

Ἡ ἀνάγκη ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τῆς βιομηχανίας. Ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. — Τὴν συγκέντρωσιν κεφαλαίων προσφερομένων διὰ τὴν μακροτέρας διαρκείας χρηματοδότησιν τῶν παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων θεωροῦμεν ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ὑγιᾶ προώθησιν τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς Χώρας. Ὡς ὁ κυριώτερος τῶν ὑφισταμένων παρ' ἡμῖν ὀργανισμῶν ἀσκήσεως τῆς βιομηχανικῆς πίστεως, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀποσκοπεῖ σὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φορῶν ἐκείνων τῶν χορηγήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐγγυῶνται τὴν ταχεῖαν ἀλλὰ καὶ δυαλὴν μεταβάσιν ἀπὸ τῆς παρούσης εἰς περισοότερον προηγμένην φάσιν μεταποιητικῆς δραστηριότητος. Τὴν δμαλότητα ἀντιλαμβανόμεθα ὡς συνισταμένην εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ἐπιχειρηματιῶν ἐκδήλωσιν δημιουργικῶν πρωτοβουλιῶν μὲ τὸν ὑπὸ τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος διαγραφόμενον ρυθμὸν καὶ ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦτον προσδιοριζόμενων πλαισίων.

Ἐπανειλημμένως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ διακηρῦξῃ τὴν πίστιν τῆς εἰς τὴν ἰκανότητα καὶ παραγωγικὴν πρωτοβουλίαν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματικῶν φορέων τῆς Χώρας, τὴν δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην ἀπέδειξεν ἐμπράκτως ὑποστηρίξασα καὶ ὑποστηρίξουσα πάντοτε ποικιλοτρόπως πᾶσαν προοδευτικὴν ἐνέργειαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν δυνατοτήτων τῆς. Ἐν ὄψει τῆς ἐμφανιζομένης πλέον ὡς ἀσφαλούς συνθέσεως τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἀνεπιτυγμένων χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα αἰσθάνεται ὅτι ὁ ρόλος τῆς εἰς τὴν καθοδήγησιν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀποκτᾷ ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν.

Ὁ διπλασιασμός τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἐναντι τῶν τελευταίων πορπολεμικῶν ἐτῶν ἀπέδειξεν ὅτι τοὺς Ἕλληνας ἐπιχειρηματίας χαρακτηρίζει ἰκανὸς δυναμιμὸς. Ἡ ἐλαχίστη δμως σημειωθείσα μεταβολὴ εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς βιομηχανίας ἐπιβεβαιοῖ διὰ τὴν μετάδοσιν εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἰδιαιτέρως δυοχερὲς ἐγχείρημα. Πρέπει εἰλικρινῶς νὰ ἀναγνωρισθῇ, διὰ τὸ κλάδος τῆς βιομηχανίας ὑστερεῖ σήμερον παρ' ἡμῖν, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως διάρθρωσεως ὅσον καὶ σφθικῶν ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας, ἐξακολουθεῖ δὲ νὰ ἀπαρτίζεται κατὰ

κύριον λόγον ἀπὸ μεγάλων ἀριθμῶν μικροτέρων παραγωγικῶν μονάδων ἀποχολημένων εἰς δραστηριότητος ἐλαφροτέρας μορφῆς. Κατὰ κανόνα ἡ σιάνθη τοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων ἀποκλείει τὴν ἀπὸ μέρους τῶν ἐπὶ ἴσοις ὅροις ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπιον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν εἰσαγομένων προϊόντων.

Συγκέντρωσις κεφαλαίων — Πρὸς διεύρυνσιν τῶν δυνατοτήτων τῆς ἀποτελεσματικῆς συμπαραστάσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ζητεῖ τὴν καθιέρωσιν ὑπευθύνου κρατικῆς πολιτικῆς συγκεντρώσεως κεφαλαίων, βασισμένης ἐπὶ τῶν μακροπροθέσμων ἀναγκῶν τῶν ἰδιωτικῶν μεταποιητικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐχει, πράγματι, ἀποδειχθῆ ὅτι ἡ εὐχέρεια ἐξενεργήσεως τῶν ἀναγκαιῶν, ἀπὸ ἀλόφρεως ἔθνους καὶ μορφῆς, κεφαλαίων ἐπιδορᾷ ἀποφασιστικῶς ἐπὶ τοῦ ὄγκου τῶν πραγματοποιουμένων ὑπὸ τῶν ἐπιχειρηματιῶν ἐπενδύσεων.

Ἀλλὰ ἡ παροχὴ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μεγαλυτέρας εὐχερείας ἐξενεργήσεως κεφαλαίων δὲν ἐξασφαλίζει μόνη τὴν πρόοδον τῆς μεταποιήσεως. Διὰ τὰ δυνηθῆ ἢ ἑλληνικὴ βιομηχανία, ὡς ἐνιαῖος παραγωγικὸς κλάδος, νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν εὐχέρειαν αὐτὴν καὶ νὰ ἐπωφεληθῆ τῶν παρεχομένων προθεσμίων προσαρμογῆς εἰς τὰς συνθήκας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, θὰ πρέπει ἀπαραίτητως νὰ ἐπιλύσῃ προηγουμένως τὰ προβλήματα ἐκουγχρονισμοῦ τὰ ὁποῖα τὴν ἀπασχολοῦν. Ἄλλως προβάλλει ὁ κίνδυνος ὅπως, ὑπὸ τὴν παρούσαν δὲν ὀργάνωσιν καὶ μορφῆν τῆς, μὴ δυνηθῆ νὰ ἀντιμετώπισῃ ἐπιτυχῶς τὸν ἀνταγωνισμόν τῶν ἀντιστοιχῶν κλάδων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος καὶ ὑποκύψῃ εἰς τὰς νεωτέρας διεθνεῖς ἐξελίξεις. Ἡ βιομηχανία θρεῖται, συνεπῶς, ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν νὰ ἀνασυγκροτηθῆ, ἴσως κατὰ τομεῖς δραστηριότητος ὅσον καὶ κατὰ μεμονωμένας ἐπιχειρήσεις, προκειμένου νὰ καταταγῆ ἢ Ἑλλάς συντόμως εἰς τὴν χορείαν τῶν οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένων κρατῶν.

Ὡς ἐκ τούτου, εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως, πρῶτον, ἐνισχυθῆ ἡ προσέλευσις μακροπροθέσμων καταθέσεων εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζάς, ὥστε νὰ κατασῆ ἢ δι' αὐτῶν ἐπαρκῆς χρηματοδοτήσεις τῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐκουγχρονισμοῦ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων δεύτερον, ἐπανεξετασθῆ τὸ θέμα τῶν παρεχομένων εἰς παραγωγικὰς πρωτοβουλίας κινήσεων καὶ διευκολύνσεων, ὥστε νὰ κινητοποιηθῆ ἀποτελεσματικώτερον ὁ ἰδιωτικὸς ἐπιχειρηματικὸς τομεύς.

Ἡ προσέλευσις προθεσμιακῶν καταθέσεων — Ὑπὸ τὰς κρατούσας παρ' ἡμῖν συνθήκας, προθεσμιακαὶ καταθέσεις δύνανται νὰ θεωρηθοῦν μόνον αἱ ἄνω τοῦ ἔτους.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑποστηρίζει, ἐὰν ἐπιδεικνύεται ἀπὸ τινος ἀδιαφορία τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τὰς καταθέσεις αὐτάς, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς ἀναβίωσιν τῆς προτιμήσεως μεγαλυτέρας ρευστότητος. Εἶναι

χαρακτηριστικὸν διὴ ἡ κάμψις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν προδεσμιακῶν καταθέσεων συνέπεσε μὲ τὸν περιορισμὸν ἀπὸ 10)ο εἰς 1)20)ο τῆς διαφοράς τοῦ ἐπιτοκίου τῶν ἀπὸ τὰς καταθέσεις ταμιευτηρίου. Περαιτέρω, μετὰ τὴν ἐξίσωσιν τῶν δύο ἐπιτοκίων, ἡ αὐξήσις τῶν καταθέσεων προδεσμίας ἀνεσιτάλη. Τέλος, ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ προνομιακοῦ ἐπιτοκίου ὑπὲρ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων, αὗται ἤρχισαν πλέον καὶ νὰ ὑποχωροῦν. Πράγματι, ἀφ' ἧς σιγμῆς παρέχεται ὑπὸ τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ἐπιτόκιον 50)ο διὰ καταθέσεις ἀμέσου ἀναλήψεως, ἐξασθενεῖ μέχρις ἐξουδετερώσεως τὸ κίνητρον τοῦ ἐπὶ πλέον ποσοστοῦ 1)20)ο, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς νὰ χορηγοῦν διὰ καταθέσεις ἄνω τοῦ ἔτους.

Ἡ προσέλκνους προδεσμιακῶν καταθέσεων ἐνὸς τοῦλάχιστον ἔτους εἶναι σήμερον διutiῶς ἀπαραίτητος : ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ διατηρῆται ἡ ἐπιβαλλομένη ἀναλογία μεταξὺ μικροτέρας διαρκείας τοποθετήσεων καὶ καταθέσεων ἀφ' ἑτέρου δέ, ὡς πρῶτον στάδιον προκειμένου νὰ ἐθιοθοῦν βαθμιαίως οἱ ἀποταμιευταὶ εἰς δεσμεύσεις μακροτέρας διαρκείας. Μὲ τὴν ἰσχύνοσαν δμως διάρθρωσιν τῶν ἐπιτοκίων, τοιαυτὴ προοπτικὴ θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς λίαν ἀπίθανος.

Νέα ἰμορφαι καταθέσεων-- Τὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς προτεινόμενα μέτρα διὰ τὴν ὑποκίνησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἀποταμιευτῶν εἰς τὰς προδεσμιακὰς καταθέσεις στηρίζονται εἰς τὴν παροχὴν εἰς αὐτοὺς ἐλκνοτικῶν κινήτρων. Τὰ κίνητρα αὐτὰ ἀνήκουν εἰς δύο κατηγορίας. Ἐν πρώτοις, ὑπάρχον περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ παροχὴ εἰς τὸν καταθέτην τῆς θεβαιότητος διὴ θὰ δίνεται νὰ κάμη χρῆσιν ὠριομένων τραπεζικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας. Τοῦτο ἀπέδειξεν ἡ ἀκολουθηθεῖσα εἰς ἄλλας χώρας πρακτικὴ. Εἰσηγούμεθα, συνεπῶς, ὅπως ἐπιτραπῆ εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ καθιερώσῃ νέας κατηγορίας τοιοῦτων καταθέσεων καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ χορηγούμενα κίνητρα εἰς ἤδη ὑφιοταμένας. Τοιαῦτα θὰ ἦσαν τὰ δάνεια ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως εἰς τοὺς διατηρήσαντας ἐπὶ ἔτη κατὰθεσιν Ταμιευτηρίου Νεότητος. Ἐπίσης προτεινόμεν τὴν καθιέρωσιν τῶν σιεραστικῶν καταθέσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ δίδουν εἰς τοὺς ἀποταμιευτὰς, ἐπίσης μετὰ ἔτη, δικαίωμα εἰς χρηματοδότησιν πρὸς ἀπόκτησιν ἰδίας οἰκῆς ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸ κατατεθὲν ποσόν. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πιστεύει διὴ ἡ ἀποδοχὴ τῶν προτάσεων τῆς δὲν θέτει ἀπλῶς τὰς βάσεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προδεσμιακῶν καταθέσεων, ἀλλὰ θεραπεύει ζωτικὰς ἀνάγκας σημαντικοῦ ποσοστοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας, μὴ δυναμένης ἄλλως νὰ ἰκανοποιηθῶν, καὶ συνεπῶς ἐξυπηρετεῖ εὐρυτέραν κοινωνικὴν σκοπιμότητα.

Ἐξ ἄλλου, ὡς γενικὸν μέτρον, εἰσηγούμεθα τὴν ὑψωσιν τῶν ἐπιτοκίων τῶν καταθέσεων προδεσμίας, αὐξανομένων ἐντονώτερον τῶν περιθωρίων διὰ τὰς ἄνω τοῦ ἔτους καταθέσεις, καὶ τὴν καθιέρωσιν προδεσμιακῶν

καταθέσεων τριῶν τοῦλάχιστον ἐτῶν μὲ ἐπιτόκιον $6\frac{1}{2}\%$. Φυσικῶ τῷ λόγῳ, προϋπόθεσις τῆς ἐπιτυχίας τοῦ κινήτρου εἶναι διὰ τὸ ἐπιτόκιον τῶν καταθέσεων ταμειτηρίου τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμειτηρίων καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θὰ ὑποβιβασθῇ εἰς τὰ ἐπίπεδα τῶν ἐπιτοκίων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

Μέχρις διὸν τὰ μέτρα προσελκύσεως προθεσμιακῶν καταθέσεων ἀρχί-σουν νὰ ἀποδίδουν, ἢ Ἐθνικῆ Τράπεζα πιστεύει διὰ ἐπιβάλλεται νὰ ἐπανα-λειουργήσῃ ἢ θάσῃ τοῦ Ν. 1611 διαδικασία τῆς εἰς αὐτὴν διοχετεύσεως μῆματος τοῦλάχιστον τῶν ἀξαναομένων κεφαλαίων τῶν Δημοσίων Ὄργανισμῶν. Ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, αἱ ἐκ τῶν κεφαλαίων αὐτῶν καταθέσεις εἶναι ἀορίστου προθεσμίας, ἰδιαίτερος ὡς ἐκ τούτου προσφερόμεναι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης διαρτηρώσεως ὑποχρεώσεων καὶ ἀπαι-τήσεων τῆς Τραπεζῆς. Τὸ ἐκ τῶν κεφαλαίων τούτων ἀνακατατεθειμένον ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ Τραπεζῇ τμήμα ὄχι μόνον πρέπει νὰ παραμείνῃ ὑπὸ μορφήν μονιμοτέραν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀυξηθῇ σημαντικῶς, ἐν ὄψει τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει τὸ Ἴδρυμα πρὸς ἱκανοποιήσασιν διαρκῶς πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῶν δια-φόρων κλάδων τῆς οἰκονομίας.

Ἡ παροχὴ κινήτρων καὶ διευκολύνσεων — Ἡ Κυβέρνησις ἀσκεῖ ἤδη οὐσηματικῶς συνειδητὴν καὶ μακρόπνοον πολιτικὴν βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, δημιουργοῦσα τὰς βασικὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν διευκόλυνσιν καὶ ἐνίσχυσιν ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἀποφασιστικαὶ ἐν προκειμένῳ ἦσαν ἡ Ἰδρυσις τοῦ Ὄργανισμοῦ Βιομηχανικῆς Ἀνα-πτύξεως, ἡ παρασχεθεῖσα εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζὰς εὐχέρεια χορηγή-σεως δανείων μακροτέρας διάρκειας, ἢ εἰς ἀξαναόμενον ἀριθμὸν κατάρτι-σις τεχνικοοικονομικῶν μελετῶν καὶ ἡ οὐσηματικωτέρα ἀναζήτησις τῶν προβλημάτων ἐπιλεγομένων βιομηχανικῶν κλάδων. Ἐξ ἄλλου, ἀνελήφθη καὶ προωθεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μὲ ἐπιταχυνόμενον ρυθμὸν ἡ ἐπέ-λεσις ἔργων οἰκονομικῆς ἵποδομῆς, ἴσους εἰς τὴν βιομηχανίαν ὄσον καὶ εἰς τοὺς ἐξυπηρεοῦντας αὐτὴν κλάδους, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἀναμένεται νὰ ἐπηρεασθοῦν εὐνοϊκῶς οἱ συντελεστοὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς, ἀκόμη δέ, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, νὰ δημιουργηθοῦν πρόσφοροι συνθῆκαι διὰ τὴν λειτουργίαν νέων κλάδων. Τέλος, ὄχι ὁμως καὶ μικροτέρας σημασίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα μέτρα, καθιερώθησαν, νέα κίνητρα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων.

Καὶ ἄλλοτε ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν νὰ ὑποση-φίξῃ διὰ θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν παροχὴν ἀποφασιστικῶν οἰκονομικῶν κινή-τρων εἰς τὴν βιομηχανίαν. Ἡ ἔκτασις τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ πολιτικὴ αὐτὴ μεταπολεμικῶς εἰς τὰς περιοσιότερας χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ὑφίσταται μη-χανισμὸς ἐλευθέρας ἀγορᾶς καὶ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ δαστηρησιότης, ἀποδεικνύει τὴν ἀποδιδόμενην εἰς αὐτὴν σημασίαν. Ἐκ τῆς δεδνοῦς πελ-

ρας προέκυψε, πράγματι, διι μόνη ή υπό τοῦ Κράτους ἐκτέλεσις ἀξιολόγῳ προγράμματος δημοσίων ἔργων δὲν ὀδηγεῖ ἀναγκαίως καὶ αὐτομάτως εἰς ἀνωτέραν φάσιν βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, τοῦλάχιστον μὲ τὸν ἐπιθυμητὸν ρυθμὸν. Τοῦτο δέ, διότι ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ ἰδιώτου ἐπιχειρηματίου ἐλλείπουν πολλάκις βασικαὶ προϋποθέσεις προσελκύνουσαι τὸ ἐνδιαφέρον του. Δεδομένου διι τὰ κίνητρα ἀποβλέπουσι ἀκριβῶς εἰς τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν ἀποδοτικωτέρας λειτουργίας τῶν βιομηχανιῶν, εἶναι προφανές διι εἰ σχώραν μὴ στερουμένην ἐπιχειρηματικῶν ἀλλὰ καθυστερημένην ἀπὸ ἀπόψεως γενικωτέρων εὐνοϊκῶν συνθηκῶν ἐγκαταστάσεως καὶ ἀποδόσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ καθιέρωσις τῶν δίνονται σημαντικῶς νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν ρυθμὸν τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἀνακατατάξεων. Τὴν σημασίαν ταύτην τῶν κινήτρων κατανόησαα πλήρως ἡ Κυβέρνησις ἐνίσχυσε καὶ ἐπεξέτεινε ταῦτα.

Μετὰ μεγίστης ἱκανοποιήσεως ἡ Τράπεζα σημειοῖ διι βάσει τοῦ κατατεθέντος ἤδη πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως «περὶ λήψεως γενικῶν μέτρων διὰ τὴν ὑποβοήθειον τῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας» αἱ μεγάλα παραγωγικαὶ ἐπενδύσεις θέλουσι τύχει ἰδιαιτέρως εὐνοϊκῆς μεταχειρίσεως. Ἡ καθιέρωσις τῶν προβλεπομένων μέτρων ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως σιαθμὸν εἰς τὴν προοπτικὴν ἐνίσχυσεως τῆς περαιτέρω προσόδου τῆς βιομηχανίας.

Ὡς ὄργανισμὸς ἀοκῶν κατ' ἐξοχὴν τὴν βιομηχανικὴν πίστιν, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐνδιαφέρεται ζωηρῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πολιτικῆς τῶν οἰκονομικῶν κινήτρων πρὸς τὴν βιομηχανίαν. Προσφάτως μάλιστα προέβη εἰς ἐκτεταμένην ἔρευναν τῶν ἐφαρμοζομένων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν κινήτρων, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν περαιτέρω προώθησιν τοῦ θέματος δι' ὑποβληθησομένων ἀρμοδίως εἰσηγήσεων ἀφορῶσιν εἰς τὴν λήψιν τῶν προσαρμοζομένων εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα συμπληρωματικῶν μέτρων.

Τέλος, κρίνομεν σκόπιμον ὅπως ὑπομνήσωμεν τὴν κατ' ἐπανάληφιν διατυπωθεῖσαν ἀποψιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, καθ' ἣν ἐπιβάλλεται ὅπως ρυθμισθῇ τὸ θέμα τῆς μειώσεως τῶν δαπανῶν ἐγγραφῆς ὑποθήκης, καθορισθῇ προτεραιότης εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐντεῦθεν ἀπαιτήσεων καὶ καθιερωθῇ ταχύτερα διαδικασία ἐκτελέσεως, ἵνα ἐνισχυθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία καὶ ἡ ἀοκησις τῆς μακροπροθέσου πιστεως.

Ἡ ἀποκαταστάσις πλήρους ὀμαλότητος εἰς τὴν πίστιν — Ἡ ἐδραίωσις τῆς νομισματικῆς καὶ τῆς συναλλαγματικῆς σιαθερότητος ἐπιτρέπει πλέον μὲ περισσοτέραν ἀνεσιν τὴν συγκέντρωσιν τῶν προσαθειῶν τῶν φορέων τῆς οἰκονομίας εἰς τὴν μελέτην τῶν μακροχρονίων προβλημάτων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ἀναζήτησιν τῶν προσφορωτέρων μέσων ἐπιλύσεως τῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ οὐσιματικὴ καὶ ἐπιταχυνομένη προώθησις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ δεβαία σύνδεσις τῆς Χώρας μὲ τὰ βιομηχανικῶς προηγμένα κράτη τῆς Εὐρώπης ἐπι-

βάλλουν τὴν διαμόρφωσιν μακροπρόθου καὶ συντισιομένης οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀποδίδει πρωταρχικὴν σημασίαν εἰς τὰ θέματα τῆς κινητοποιήσεως τῶν ἑγχωρίων κεφαλαίων καὶ τῆς υποκινήσεως τῆς παραγωγικῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος, τὰ ὁποῖα ἐπραγματεύθημεν προηγουμένως.

Ἀναμένει ὁμως εἰσέτι τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἄμεσον βασικῶν προβλήμα, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς πίστωσης. Τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν διατήρησιν πολλῶν εἰσέτι πιστωτικῶν περιορισμῶν μὲ ἀποτέλεσμα ἀπ' ἑνὸς μὲν νὰ περιορίζωνται αἱ δημιουργικαὶ πρωτοβουλίαι τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἀπ' ἑτέρου δὲ νὰ παρακωλύωνται αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς ἀγορᾶς. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ἄποψιν, παρὰ τὴν χαλάρωσιν τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλωστε προβαίνουν μὲ βραδὺν ρυθμὸν αἱ Νομισματικαὶ Ἀρχαί, ἡ πίστις δὲν ἀσκεῖται εἰσέτι μὲ τὴν δικαιολογημένην ἐκ τῆς ἐν γένει καταστάσεως ὁμαλότητα.

Αἱ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ Τράπεζα ἐκλήθη νὰ ἀναποκριθῇ εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς κατὰ τὸ 1960, ἦσαν ἀναμφισβητήτως πολὺ ὁμαλότεραι ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγουμένον ἔτος. Ἡ ἐξέυρεσις διεξόδων διὰ τὴν ἄμεσον τοποθέτησιν τῶν συγκεντρουμένων καταθέσεων κατὰ τρόπον ἐπωφελῆ διὰ τὴν Τράπεζαν καὶ ἀσφαλῆ διὰ τοὺς ἀποταμιευτὰς δὲν παρομοίωσε προβλήματα κατὰ τὴν πρόδον τοῦ ἔτους. Ἡ ἐμπλοκή, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν πιστωτικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὸ 1959 καὶ ὠδήγησεν εἰς τὴν οὐσώρεσιν ἀδρανῶν καταθέσεων, δὲν ἐπανελήφθη. Ἀντιθέτως μάλιστα, προϊόντιος τοῦ χρόνου, ἐπιτείχθη ἡ διοχέτευσις εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν συγκεντρωθεισῶν εἰς τὸ παρελθὸν καταθέσεων παραλλήλως πρὸς τὰς νέας τοιαύτας. Τοιοῦτοτρόπως κατέστη δυνατὴ ἡ βαθμιαία ἀποκατάστασις ἰσορροπίας μεταξὺ τῆς μέσῃ τῆς Τραπεζῆς προσφορᾶς ἀποταμιεύσεων καὶ τῆς ζητήσεως πιστωτικῶν μέσων.

Δὲν θὰ ἐσημειούτο ἀσφαλῶς ἀποκατάστασις κανονικῶν σχετικῶς συνθηκῶν εἰς τὸ κύκλωμα τῶν καταθέσεων, καὶ χορηγήσεων, ἐὰν δὲν ἀνεθεωρεῖτο προηγουμένως μερικῶς ἡ θέσις τῶν Νομισματικῶν Ἀρχῶν ἔναντι τοῦ προβλήματος. Τὰ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1960 μέτρα χαλαρώσεως τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν, ληφθέντα ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1959 ἐφαρμοσθέντων, διηύρυνον ἐν τινι μέτρῳ τὰ περιθώρια ἀναπτύξεως πιστωτικῆς δραστηριότητος ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

Τοῦτο εἶχεν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς συνολικῆς δραστηριότητος τῆς οἰκονομίας, τὴν ὁποίαν ἀναμφισβητήτως ἐτόνωσε καὶ ἤδη ἐξυψηρετεῖ καλύτερον. Ἐξ ἄλλου, αὐτὴ αἴτη ἡ ἀναφερθεῖσα ἤδη ἔντασις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὀφειλομένη εἰς παράγοντας ἀνεξαρτήτους τῆς πιστωτικῆς λειτουργίας, ἤγαγεν εἰς ἐπαύξεισιν τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν.

Παρὰ ταῦτα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ διὸ ἡ ἄσκησις περιορισμῶν τινῶν καὶ ἡ χαλάρωσις ἄλλων μετέβαλε ριζικῶς τὴν ἔναντι τῶν προηγουμένων ἐπιπὸν κατάστασιν.

Εἰς τὴν ἡμετέραν Τράπεζαν ἐδόθη ἐπανεπιλημμένως ἡ εὐκαιρία νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς ἀρμοδίους τὴν ἄρσιν τῶν πλεισιῶν, ἂν ὄχι ὄλων τῶν ὑφισταμένων εἰσέτι ποικίλων πιστωτικῶν περιορισμῶν. Ἡ Τράπεζα ἠτείτο τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἐκ τῶν λεπτομερειακῶν περιοριστικῶν τῆς δραστηριότητός τῆς ρυθμίσεων ἐν τῇ πεποιθήσει δι κατόπιν αὐτῆς θὰ ἐξυπηρετοῦντο πλερότερον αἱ πραγματικαὶ παραγωγικαὶ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας, χωρὶς καὶ νὰ διακινδυνεύεται ἡ νομισματικὴ καὶ ἡ συναλλαγματικὴ ἰσορροπία. Τὴν ἄποψιν αὐτὴν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑποστηρίξῃ ἡ Τράπεζα καὶ πάλιν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος· πιστεύει δὲ διὰ διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς ἐπιχειρηματολογίας τῆς συνέβαλεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Νομισματικῶν Ἀρχῶν ἀποδοχὴν ὠρισμένων, τούλάχιστον, αἰτημάτων.

Ἡ ἐμμονὴ εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῶν πιστώσεων πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, ἐν μέρει δὲ καὶ πρὸς τὰς εἰς αἰσθητὰς, ἐπεσημάνθη ὡς ὀδηγοῦσα ἀπλῶς εἰς τὴν διαμόρφωσιν ὑπερβολικῆς ποσότητος πιστωτικῆς ἐξαρτήσεως τῶν μὴ θεραπευτικῶς ἐξυπηρετούμενων ἐπιχειρηματικῶν κλάδων ἀπὸ τοὺς δικαιουμένους θεραπευτικῶν πιστώσεων ἢ καὶ ἀπὸ τρίτα πρόσωπα ἐπαφελόμενα τῆς διαφορᾶς τῶν ἐπιτοκίων. Αἱ συναλλαγαὶ αὗται, ὡς διενεργούμεναι τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος, δὲν δύνανται νὰ ἐλεγχθοῦν. Ἐνῶ λοιπὸν, πραγματοποιούμεναι, ἔχουν τὰς συνεπείας ἀκριβῶς ἐκείνας τὰς ὁποίας αἱ Νομισματικαὶ Ἀρχαὶ — ἀδίκως, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἄποψιν — ἐπιδιώκουν νὰ παρεμποδίσουν, ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ὑποσκάπτουν τὴν ὑγιᾶ θεμελιώσιν τοῦ ὅλου πιστωτικοῦ μηχανισμοῦ. Θὰ ἴδῃ νὰ εἶχεν ἀπὸ μακροῦ γίνῃ ἀντιληπτὸν διὰ διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἀπαγορεύσεων δὲν ἐξασφαλίζεται τὸ στεγανὸν τῶν ἐπὶ μέρους διαμερισμάτων, τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὸ ὅλον πιστωτικὸν ἐποικοδόμημα. Ἀντιθέτως, ὑποθάλλεται ἡ ἀνώμαλος διοχέτευσις τῆς πιστοδοτήσεως. Ἡ διατήρησις τοῦναντίον τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν εἰς ὀλίγας, αὐστηρῶς ἐπιλεγόμενας περιπτώσεις, θὰ διηκώλυε τὴν διενέργειαν ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου. Ἐπίσης θὰ ἐπανεφέρετο τὸ πλεῖσιον, ἂν μὴ τὸ σύνολον τῶν χρηματοδοτήσεων, εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζάς, αἵτινες διὰ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν πιστώσεων εἰς τὰ αὐστηρα θεραπευτικὰ κριτήρια θὰ ἔδειον ταχέως τέρμα εἰς τὴν σημερινὴν τάσιν ἐξωτραπευτικῆς ἐπεκτάσεως τούτων καὶ θὰ ἀποκαθίσταν τὴν ἐπιβαλλομένην τάξιν εἰς τὴν ἄοκχοιν τῆς πίστεως.

Ἡ συγκέντρωσις τῶν Νομισματικῶν Ἀρχῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς χάραξως τῶν γενικῶν κατευθύνσεων τῆς ἐκάστοτε προσφόρου πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ ἀναγνώρισις εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπεζάς, ἀπ' ἐνὸς μὲν τῆς προθυμίας τῶν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς αὐτάς, ἀπ' ἑτέρου δὲ τῆς ἰκανότητός τῶν νὰ ἐφαρμόζουν αὐστηρῶς τόσον ἐθνικοοικονομικὰ ὅσον καὶ τραπεζικὰ κριτήρια, νομίζομεν διὰ δύναται νὰ ὠφελήσουν ὀδοιῶδες τὴν παραγωγικὴν προσπάθειαν τῆς Χώρας καὶ νὰ ἐξυγιάνουν τὴν ἄοκχοιν τῆς πίστεως.